

POKALBIS SU IŠPILIETINTU JONU JURAŠU, BUV. KAUNO DRAMOS TEATRO REŽISIERIUM

Šiame numery

Tradicija ir kūrybingas išradinumas.

Pokalbis su laisvųjų pasauli pasiekusiu režisierium

Jonu Jurašu.

"Naktis" su įvairiais keistuoliais.

Naujas "Psalmyno" vertimas.

Danguolės Sadūnaitės eilėraščiai.

Broniaus Budriūno kantata

Australijoje.

Prof. Eretas išseivijos klausimais.

Kertinė paraštė

TRADICIJA IR KŪRYBINGAS IŠRADINUMAS

Esame tradicijas mėgstanti tauta ir bendruomenė. Ir tai yra labai geras lietuvių bruožas. Vargu ar atsirastų toks, kuris iš esmės pasisakytų prieš tradicijas. Štai, sakysim, labiausiai visus jungianti tradicija yra kasmetinis Vasario Sešioliktosios šventinis nuotaika, entuziazmas ir iškilumės patrauklumas jau iš anksto ima blėsti, kai žinai, kad salėje bus kalbama apie tai, kas jau buvo pernai ir užpernai, ir prieš dešimtmetį kalbėta, kad lygiai ta pačia tvarka bus suvestos vėliavos, lygiai tokiu pat būdu bus skaitomi dokumentai, solistai dainuos tas pačias dainas ir aktorai skaitys tuos pačius eilėraščius.

Tačiau ir prasminga tradicija gali tapti vien tik iš pareigos vos pakeliamu nuoboduliu, kai jos valdinis ir turininis pavaldumas metų metais ir dešimtmečiais vis tas pats ir tas pats. Šventiška nuotaika, entuziazmas ir iškilumės patrauklumas jau iš anksto ima blėsti, kai žinai, kad salėje bus kalbama apie tai, kas jau buvo pernai ir užpernai, ir prieš dešimtmetį kalbėta, kad lygiai ta pačia tvarka bus suvestos vėliavos, lygiai tokiu pat būdu bus skaitomi dokumentai, solistai dainuos tas pačias dainas ir aktorai skaitys tuos pačius eilėraščius.

Net ir scenoje besireiškiančių visos programos rikiuotojų veidai bus daugiausia vis tie patys, tose pačiose pareigose ir tose pačiose pozose kaip ir praeties metuose.

Ir nesakykite, kad tai yra šventa tradicija. Ne. Tai yra tradicijos žudymas, jos svystymas į mumijos drobulę ir iškvėpimas tik mirusiams skirtoju aliejumi. O Vasario Sešioliktoji mums primenamą faktą turėtų būti kaip tik gyvybės šventė, liudijanti mūsų visokeriopą galumą, bet ne sukalkėjimą.

Tokį galumą parodyti geriausia kasmetinė proga ir turėtų būti ši mūsų laisvės ir gyvybės diena. Tad kodėl šioj tradicijoj negalėtų būti kasmetinis ikūnijimas ko nors naujo, dar nematy-

to ir negirdėto, specialiai šiai progai sukurto, premjerinio, nekartoto.

Kodėl Vasario 16-tos proga gali būti lietuviškam reikalui privaloma vien tik pinigine duoklė, o visai nepaisoma kultūrinio indėlio į nemažiau svarbią tautos išlikimo garantiją — jos kultūrinį aruodą. Ir kaip būtų puiku, kad susidarytų tradicija, jog Vasario 16-tos minėjimuos dainuojamos tik naujai parašytos ir pirmąkart girdimos mūsų kompozitorių dainos, jog aktorai skaito niekad dar neskaitytus, bet gerus mūsų rašytojų tekstus ir t. t. ir t. t. Betgi reikia, kad kas nors tuo rūpintųsi, kad po kiekvienos Vasario — 16-tos ne tik keliais doleriais mūsų kišenė palengvėtų, bet ir tautos kultūrinio lobio aruodas pasunkėtų.

Ir nesakykite, kad mūsųose jau viskas išbandyta, ir didelio išradinumo čia neparodysi. Žinoma, nieko vertingo, naujo ir tradicija įprasminančio lengvai nepasidaro, reikia ir paskato ir aukos. Bet kad kūrybinį išradinumą mūsųose pažadinti ir rasti jam atliepio dar įmanoma, tai liudija tik prieš metus Chicagoje išpiliētintusi ir jau net i kitas kolonijas persimetusi kultūrinė vakaronių tradicija, tai liudija ir gana šviežias ir spalvingas lietuvių kalbos tarmių vakaras Jaunimo centre, Chicagoje ir kt.

Ir kodėl visą panašią, dar turimą potencialą nepanaudoti ir Vasario 16-tos minėjimų atšviežinimui, ir ypač ta prasme, kad po kiekvieno iškilnių jų dalyvis būtų praturtintas tuo, ko dar niekada nebūvo matęs, girdėjęs, išgyvenęs, ir kad tautos lobio negamojoj spintoj liktų nors viena nepavagiama, nerūdijanti ir nauja vertybė.

k. brd.

Režisierius Jonas Jurašas jau ir anksčiau išseivijos lietuviams buvo žinomas kaip vienas ryškiausių okupuotos Lietuvos dramos teatro režisierių. Bet ypač pastaraisiais metais jis tapo dažna čionykščių pokalbių tema, kai Jurašas Lietuvoje ir užsieny ėmė atvirai protestuoti prieš jo statomų veikalų cenzūravimą ir jo spektaklių žalojimą. Dėl šios kultūrinės rezistencijos Jonas Jurašas buvo iš visur atleistas, atimtas jam duonos kąsnis. Tačiau režisierius nepalūžo ir šiuo metu jau yra atsideręs šiapus geležinės uždangos, Vienoje, Austrijoje.

Miunchene, Vokietijoje, gyvenančio dr. Jono Griniaus dėkavos prieš kelias dienas mums pavyko su režisierium Jonu Jurašu užmegzti kontaktą ir pasikalbėti. Pokalbio klausimais ir atsakymais dalinamės taipgi su "Draugo" kultūrinio priedo skaitytojais.

— *Pone Jurašai, nuo to laiko, kai lietuvių laikraščiuose Vakarų pasaulyje buvo išspausdintas Jūsų laiškas, kuriame protestavote prieš sovietinę meninės kūrybos cenzūrą Lietuvoje, mes nenustojome Jumis domėtis. Todėl prašome atleisti, kad vos tik atvykęs į Vakarus ir dar nesuradusį doros pastogės kur prisiglaustū, Jus norime sutrukditi savo klausimais. Pirmiausia, kokiu Jūsų pažiūra į šiandieninio teatro padėtį Lietuvoje?*

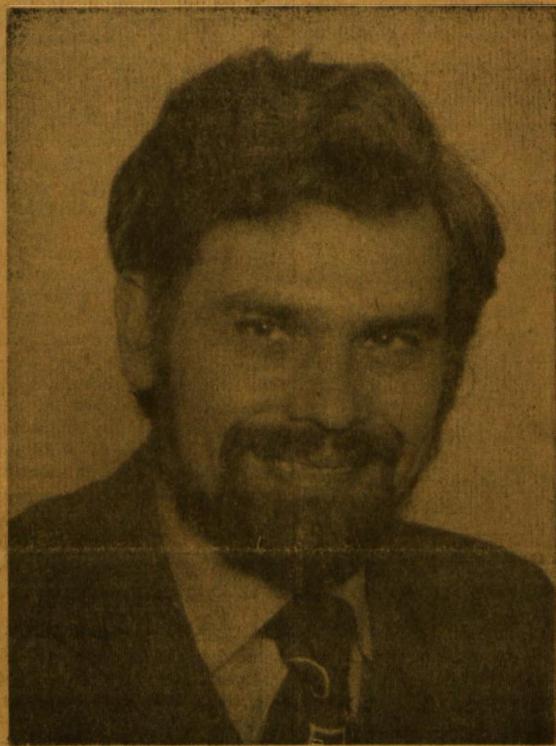
— Lietuvos teatras, mano manymu, yra sunkioje būklėje. Jis ne tik — kaip ir visas kultūrinis gyvenimas — yra izoliuotas nuo pasaulinės kultūros proceso, bet atsideręs dar labiau susiaurintuose soc. realizmo rėmuose.

Per neilgą savo istoriją (54

m.) Lietuvos profesinis teatras pergyveno tam tikrus pakilimo ir atoslūgio laikotarpius. Net ir tarybiniais metais lietuvių teatralai puoselėjo viltį kurti teatrą, kuris pratęstų Nepriklausomos Lietuvos tradicijas, žadintų tautos dvasią, aktualiom problemom paliestų žmonių širdis ir protus. 1967-1972 metais, tuo mūsųose vadinamu politinio atoslūgio laikotarpiu, man pačiam iš dalies pavyko "restauruoti" sustabarėjusį tarybiniuose kanonuose Kauno teatrą ir didelėm pastangom sukurti nemažą spektaklių, kurie sukėlė entuziastingą visuomenės susidomėjimą ir tuo pačiu oficialio priesišumą. Skatinamas B. Sruogos teiginio ugdyti teatrą nacionalinės dramaturgijos pamatu ir atriboti jį nuo utilitarinės paskirties, aš stengiausi orientuotis į tuos šiuolaikines lietuvių dramos veikalus, kurie davė daugiausia galimybių išreikšti tragiską mūsų dienų žmogaus situaciją. Tačiau nacionalinės dramaturgijos pastatymai buvo ypatingai kontroliuojami.

— *Kokius veikalus režisuodamas, Jūs labiausiai pajutote cenzūros varžtus?*

— Beveik visai mano statyti veikalai yra perėję cenzūros filtrus. Po ilgų aptarinėjimų, derybų ir taisyčių net apkarpytu pavidalu išvydę rampos šviesą, mano spektakliai sukeldavo tokią ažiotažą, kad po kurio laiko oficialios instancijos juos vienu ar kitu pretekstu "numarindavo". Kartais cenzūra darydavo nuolaidas naujos sceninės formos pasireiškimams ar eksperimentams, bet negalėdavo darydavo pačių spektaklio prasmę. Štai keletas pavyzdžių iš cenzūros pasektų rezultatų. S. Mrožeko "Tango" (vieninte-

Režisierius Jonas Jurašas

lis šio autoriaus pastatymas visoje Tarybų Sąjungoje) išėjo be finalo, kuris turėjo išreikšti mano užmanymo esmę. Po 1967 m. įvykių Lenkijoje, S. Mrožekui pareiškus protestą ir emigravus į užsienį, Maskvos nurodymu mano spektaklis buvo uždarytas. Jau premjeros metu saugumo darbuotojai (KGB) bandė išprovokuoti publikoje skandalą, kad būtų pretekstas uždaryti spektaklį. Publika plūdo pasižiūrėti "Mamutų medžioklės" iš įvairių Lietuvos vietų, kadangi jos nebuvo leista parodyti Vilniuje. Po metų ir šis spektaklis slaptu pretuojant Sekspyrą.

metu buvo ruošiamas pirmoji kultūros darbuotojų išvyka į Ameriką, kur šitas veikalas buvo žinomas išseivijų tarpe. (Beje, šis spektaklis Tar. Sąjungoje buvo traktuojamas, kaip naujos teatrinės formos pasireiškinys). Jau premjeros metu saugumo darbuotojai (KGB) bandė išprovokuoti publikoje skandalą, kad būtų pretekstas uždaryti spektaklį. Publika plūdo pasižiūrėti "Mamutų medžioklės" iš įvairių Lietuvos vietų, kadangi jos nebuvo leista parodyti Vilniuje. Po metų ir šis spektaklis slaptu pretuojant Sekspyrą.

Statant K. Sajos "Sventėžerį", iš esmės teko pakeisti jau sukurtą spektaklio scenovaidį, nes buvo paskleistas gandas, kad scenoje, esą, valduojamas Lietuvos žemėlapis, pamintas rusiško kareivio bato, iš kurio pasirodo pjesės personažai, naikinantys Lietuvos gamtą.

Ypatingai smarkiai buvo žalojamas J. Glinskio "Grasos namų" pastatymas. Šią dramą laikau vienu reikšmingiausių veikalų, sukurtų pastaraisiais metais Lietuvoje. Nors savo objektu autorius pasirinko XIX a. liaudies poeto - giesmininko A. Strazdo asmenybės konfliktą su galingaisiais, drama išaugo į universalią kūrėjo kančios modelį, keliantį tirstas ir gilias šiuolaikines asociacijas. "Grasos namai" tapo metafora, kuri įgijo skaudaus ir gyvo konkretumo. Cenzūra daugelį scenų iššifravo tiesiogiai ir priėmė kaip

politiškai pavojingas. Ypač griežtai buvo iškupijuotos scenos su kazokais, kurios, matyt, priminė Kražių skerdynes, dialogai su generalgubernatorium, nagaika valdančiu gyvą žodį, su psichiatru, trumdančiu menininką, ir cenzorium, gundančiu poetą giedoti himnus pavergėjams. Buvo pakeista pjesės kompozicija ir finalas. Bet, nepaisant visų iškarpymų, "Grasos namai" buvo didelis įvykis teatro gyvenime. Ir svarbu yra pabrėžti tai, kad toks veikalas šiandien, pasikeitus politinei konjunktūrai, neturėtų jokių galimybių būti pastatytas ar išspausdintas.

Čia suminėjau keletą pavyzdžių, liečiančių daugiau lietuviškų veikalų pastatymus. Kiekvienas mano spektaklis turi savo skaudžią istoriją. Taip pat ir čia minėta cenzūros sąvoka apima ne tik Kultūros ministeriją, kuriai tiesiogiai teatras yra pavaldus, bet ir daugelį kitų valdančių partijų institucijų.

— *Koks buvo paskutinis laiškas, perpildęs šitą kartybių taurę? Kas galutinai Jus paskatino parašyti atvirą protesto laišką?*

— 1971 m. buvau pakviestas statyti V. Sekspyro "Makbetą" Maskvoje, "Sovremenniko" scenoje, teatre, kuris buvo laikomas vienu iš pažangesnių Tarybų Sąjungoje. Šis teatras pagelddavo iš manęs aktualios šiuolaikiškos Sekspyro interpretacijos. Tačiau, kai po kankinančiai ilgo repeticijų periodo man pavyko pasiekti norimą rezultatą, per paskutinę kontrolinę repeticiją kilo skandalas. Inspiruojamas reakingos Maskvos teatrinės visuomenės, pats teatras išsiganęs pasmaugę spektaklį ir atsiskakė išleisti premjerą. Nors žymūs šekspyrologai įvertino šį spektaklį, kaip naują žodį, interpretuojant Sekspyrą.

Šis faktas sugriovė iliuzijas, kad ne tik Lietuvoje, kuri yra baukščiai priklausoma nuo Maskvos, bet ir pačioj "didžiojojo sostinėj", Maskvoje, vienam ir modernesnių teatrų, nėra galimybės laisvesniam kūrybiniam pasireiškimui, net jeigu yra statomas keturis šimtmečius nuo pasaulio scenos nenu-einantis klasikas.

Paskutinis mano pastatymas buvo J. Grušo "Barbora Radvilaitė". Ši istorinė drama apie romantišę meilę turėjo būti man atokvėpiu po visų konfliktų ir patirtų nuoskaudų. Kultūros ministerija, uždraudusi man statyti daugelį vakarietišku, klasika tapusių veikalų, maloniai leido imtis man šios "nepavojingos" dramos. Bet spontaniškam kūrybiniam procese meilės tema išaugo į apibendrintą asmenybės laisvės, tėvynės meilės ir konflikto su visuomene simbolį. Vienintelį tikrą šios dramos spektaklį per generalinę repeticiją pamatė tik siauras ratas

(Nukelta į 2 psl.)

Jonas Jurašas su žmona Aušra Marija Vilnisius Aušros Vartuose

Aušra Marija Jurašienė

POKALBIS SU JONU JURAŠU

(Atkelta iš I psl.)

teatralų (Tik dabar suvokiau, kad tikrusius mano spektaklių pavidalus matė tik tie uolūs teatralai, kurie sugebėdavo prasmukti į generalines repeticijas...)

"Barboros Radvilaitės" teismas įvyko uždaramame posėdyje, kur oficialių asmenų buvau apkalintas nacionalizmu, religiniu misticismu ir perdėtu dvasingumu. Ypatingą įtūžį sukėlė spektaklio finalas, kur po Barboros Radvilaitės mirties nusileido Aušros Vartų Marijos paveikslas, kuris pagal istorikų hipotezę esąs nutapytas, remiantis Barboros Radvilaitės portretu.

Sio spektaklio premjera buvo atidėta neribotam laikui. Po mėnesio sekė 1972 m. kruvini Kauno įvykiai, ir neoficialiai man buvo duota suprasti, kad toliau man nebus leista vadovauti Kauno dramos teatrui, kol aš nepakeisiu savo estetinių įsitikinimų.

Visų šių įvykių fone, nematydamas tolimesnės galimybės pagal savo sąžinę ir įsitikinimus dirbti tarybiniam teatre, 1972 m. rugpjūčio 18 d. parašiau atvirą protesto laiška, ir po to Kultūros ministerio įsakymu buvau skubiai atleistas iš pareigų, bet teisės dirbti tarybiniam teatre.

Tų pačių metų rudenį buvo išleista "Barboros Radvilaitės" premjera, be mano pavardės afišoje. Spektaklis buvo kolektyviai koreguotas svetimomis rankomis, kadangi aš atsiskaičiau griauti esminę spektaklio koncepciją. Spektaklio premjeros nemačiau ir nenorėjau matyti jos iškreipto pavidalo. Juo labiau, kad tuo metu jau buvau pašalintas iš teatro ir ieškojau bet kokio darbo pragyvenimui. Aš lyg išlipau į krantą iš tos bendros upės, nesanties visus pasrovėvi. Pirmą kartą taip ryškiai galėjau pažvelgti iš šalies į save ir į aplinką ir permąstyti savo gyvenimą. Visą pasverti iš naujo.

Ar ir Jūsų žmona Aušra Marija Sluckaitė susidūrė su panašiais pobūdžio problemomis?

Mano žmona Aušra Sluckaitė dvylika metų redagavo lietuvių poezijos ir prozos veikalus "Vagos" leidykloje. Tur būt, Vakarų pasaulyje mažai yra suprantamos ne laikraščio, bet knygos redaktoriaus funkcijos. Bet dėka šių specifinių tarybinio redaktoriaus pareigų, per jos rankas perėjo daugybė šiuolaikinių rašytojų rankraščių, išleista ir sudaryta nemaža leidinių, suredaguota daugiau kaip 100 knygų. Tiek metų dirbdama su įvairių kartų rašytojais, ji geriau, negu daugelis dirbančių spaudoje, turėjo galimybes iš vidaus pažinti visą literatūrinę "virtuvę", patirt rašytojo ir cenzūros santykių problemą, sąžinės ir realizacijos nuolatinę dilemą. Daugelį metų ji dirbo šį iš pažūros sifiziškai

redaktoriaus darbą, laikydamas nerašyta savo misija puoselėti tikrosios literatūros želmenis, padėti jiems prasimušti pro įteisingos grafomanijos kerojimą. Ne vienas rašytojas yra laikęs ją meninės sąžinės kriterium ir estetiniu kamertonu. Bet į tarybinio redaktoriaus pareigas faktiškai tokia misija neįėjina. Toks darbas pašalinai akiai nėra matomas ir turi daugiau misionierišką prasmę. Keičiantis politinei situacijai, literatūrinės prosvaitės darėsi vis rečiau estetinės misijos prasmę, vis labiau blėso. Todėl 1971 m. A. Sluckaitė išėjo iš "Vagos" leidyklos.

Per visus tuos metus, atliekamu nuo įtempto knygų leidimo darbu metu, A. Sluckaitė yra parašiusi daugelį straipsnių ir esėjų literatūros ir dailės klausimais. Yra išvertusi į lietuvių kalbą nemažai knygų ir pjesių. 1965 m. išleido knygą "Kritikos štrichai". 1969 m. apysakų knyga "Miesto madrigalai" buvo leidyklos atmeta, neatsižvelgiant į gerą recenziją. 1972 m. iš leidyklos planų buvo išbrauktas jau paruoštas spaudai antra kritikos knyga "Kasdieniniai Kolumbai".

Nuo 1971 m. mano žmona pradėjo dirbti teatre literatūrinė režisieriaus padėjėja. Po skandalingo mano atleidimo iš teatro 1972 m. Kult. ministerio nurodymu ji buvo pašalinta iš teatro meno tarybos sudėties, ir jai buvo pasiūlyta dirbti už pusę atlyginimo arba išeiti iš teatro. 55 rb. kurį laiką buvo vienintelis mūsų šeimos pragyvenimo šaltinis, kadangi Kultūros ministerija buvo suspendavusi bet kokią galimybę jai kad nors paspausdinti, versti, redaguoti. Tokia ekonominė blokada buvo bandoma palažūti mūsų dvasią. Ir kartu viešai buvo skleidžiami gandai, esą, mus išlaiko bažnyčia ir emigracija.

Kuo Jūs pats vertėtės tuos dvejus metus, netekęs galimybės dirbti teatre?

Verčiau atsitiktiniais uždavimais ir buvau viešai apskelbtas "vidiniu emigrantu". Daugelis bijojo mane priimti net į paprasčiausią darbą. Pirmasis išdrįso palmti savo padėjėju skulptorius Teodoras - Kazimieras Valaitis, vienas iš talentingiausių lietuvių menininkų, 1974 m. tragiškai žuvęs. Po to dirbau pas žymų skulptorių Vladą Vildžiūną, jam kuriant "Lietuvišką baladę". Kurį laiką buvau visai be darbo. Pastaruoju metu buvau laikinam darbui priimtas į Teatro r muzikos muziejų.

Kiek galite, papasakokite, kokia buvo Jūsų šeimos išvykimo procedūra iš okupuotos Lietuvos? Kaip ilgai ji truko? Kiek reikėjo mokėti už leidimą išvažiuoti ir atsakymą sovietinės pilietybės? Kiek kainavo vizos? Kokia buvo sovietinės muitinės kontrolė?

Netekęs darbo teatre, vėl kreipiausi laišku į CK. Kadangi mano estetiškos pažiūros nepriimtinos tarybiniam teatrui, paprašiau leisti man išvykti kurybiniam darbui svetur — su teise grįžti į tėvynę. Man buvo formaliai atsakyta, kad piliečių išvykimo į užsienį klausimus sprendžia ne CK (?), o Vizų registracijos skyrius. Po pusantrų metų svarstymų ir abejonių 1974 m. gegužės 6 d. mes su šeima įteikėme dokumentus Vilniaus Vizų registracijos skyriui, prašydami leisti išvykti nuolatiniam gyvenimui į užsienį, pas gimines. Atsakymo teko laukti ilgai, viltys palaipsniui blėso, palaikomos tik paskutiniųjų mėnesių tarptautinių įvykių, kurie užaštrino emigracijos klausimą visų tautybų piliečių atžvilgiu, ir Simo Kudirkos išvykimo. Po šešių su puse mėnesių.

1974. XI. 18 mes pagaliau gavome neigiamą atsakymą, mįslingai motyvuojamą tuo, kad mūsų išvykimas laikomas "netikslingu". Po 8 dienų (XI. 26) mane dar kartą išsikvietė Kultūros ministras ir pasiūlė pergalvoti savo pažiūras ir galimybes dirbti teatre. O dar po trijų dienų (1974. XI. 29) Vizų registr. skyriaus viršininkas pranešė mums telefonu, kad mūsų klausimo sprendimas staiga pakeistas ir mums leidžiama išvykti. Toliau įvykiai vystėsi karštligiškai. Skubotai teko sutvarkyti visus formalumus, užmokėti po 500 rb. už pilietybės atsakymą (kurio mes neprašėme) ir dar po 400 rb. už vizas. Ir po to 1974. XII. 11 mums buvo įteiktos vizos, kur buvo nurodyta, kad T. Sąjungą turime palikti ne vėliau, kaip 1974 m. gruodžio 30 d. Atsisveikinimui su Tėvyne ir artimiaisiais mums liko pora savaitė.

Ar plačiai buvo žinomas Jūsų noras išvykti iš okupuotos Lietuvos? Kaip laikėsi Jūsų ir Jūsų šeimos atžvilgiu tie, kurie šį ketinimą žinojo?

Labai plačiai. Kiekvienas mūsų žinganis visuomenėje buvo svarstomas ir komentuojamas iš anksto, dar nespėjus mums to žinganio žengti. Į mūsų pasiryžimą išvykti buvo žiūrėta įvairiai: vieni laikė rizikingu eksperimentu, kiti beprotišku savivadybės aktu. Vieni nusigrėžė nuo mūsų, kaip nuo raupsuotųjų, pavojingų savo karjerai, kiti — parėmė mus, kaip broliai. Prieš mūsų valią susidarė tokia sudėtinga psichologinė atmosfera, kad ją būtų įdomu išanalizuoti atskirai, ne paskubomis. Tada, kai atsiūžęs pirmas skausmas ir kartėlis.

Kokie momentai buvo sunkiausi, ruošiantis palikti tėvynę Lietuvą, kuriai buvot pasirošęs tarnauti dramos menu?

Mano likimas tapo skaudžiu paradoksu. Žmogus labiausiai yra reikalingas savo Tėvynei, ten, kur jis gimė, kalbos išmoko, ir kur jėgų ir stiprybės sėmėsi. Juo labiau menininkas, išmatintas savo tautos krauju ir tradicijomis. Ir tą vienintelę Dievo jam skirtą vietą pasaulyje jis yra priverstas palikti, kad galėtų kurti pagal savo sąžinę ir pašaukimą — gal ir mažai reikalingą šiam margam, plačiam ir visko mačiui šiam sviete. Ir tas atsiskyrimo skausmas yra dvigubai didesnis, kai palieki savo gimtuosius namus, nežinios, negandų ir baimės prislėgtus. Tampi piligrimu, kuris visur nešasi Tėvynės žemę ant nuogų savo pečių.

Su kokiomis viltimis Jūs vykoite į Vakarų pasaulį?

Man buvo svėtimas iluzijos nusteibinti savo originalumu Vakarų pasauly, bet mane palaikė viltis pratesti savo kūrybos kelią ir įkūnyti tuos nerealizuotus sumanymus, kurie metai iš metų kaupėsi manėje.

Manau, kad, galėdamas prabilti meno kalba, išreikščiau lūkesčius ir patirtį tų, kurie liko Tėvyne. Mūsų, lietuvių, savaip unikaline istorinė patirtis ir situacija, man atrodo, turėtų sudominti pasaulį. Idealus būdas įkūnyti mano teatrinės idėjas būtų pastanga prisidėti prie sukūrimo tokio lietuviško teatro, kuris liudytų tautinį sąmoningumą ir kartu įeitų į pasaulinės kultūros kontekstą.

Gyvendami Lietuvoje, ką Jūs žinojote apie lietuvių Vakarų pasaulyje. Ko dabar pirmiausia pageidautumėt sau iš lietuvių, gyvenančių Vakaruose?

Mūs sunkiai pasiekdavo tikalesnės žinios apie lietuvių Vakarų pasaulyje. Bet tos at-

Jurgio Gliados "Naktis" Jaunimo centro scenoje, Chicagoje, praėjusiam trečiajame JAV ir Kanados lietuvių teatro festivalyje 1974 m. gruodžio 1 d.: Stasė Pautienė (Rožė) ir Rimantas Zukas (Arnoldas). Nuotr. V. Noreikos

"Naktis" su įvairiais keistuoliais

PR. VISVYDAS

Los Angeles dramos sambūris, dvejus metus piknikavęs minėjimų ir šalpos balių pievose, sausio 11 d. parodė savo naujausią scenos kūdikį — J. Gliados festivalinę 3-ju veiksmų dramą "Naktį".

Spektaklis vyko sklandžiai, su gana praktiškais vieno kambario dekoracijomis, trankiais efektais (sprausminių lėktuvų perskridimais), gerai apšviesta scena (netaupant energijos) ir stoiska Ravelio "Bolero" melodija pabaigoje (vyro pamestai Daivai nusišovus). Iš visko buvo matyti, kad tiek sambūrio vadovė Gražina Raibienė, tiek režisierė Dalila Mackalienenė su savo

padėjėjais Biliu Mackjala ir Pranu Urbanu, tiek visi aktoriai idėjų daug darbo ir daug nemiegojusių naktelių (kad gimtų viena naktis).

O, ispūdis? Tie, kurie mėgsta J. Gliados literatūrinį braižą, plojo žymiai daugiau, negu tie, kurie jo vidininius pastinkus su skepticizmu gaidele. Recenzentui telieka be išsiskūnijimų pasakyti: vaidinimas buvo puštinas. Pirmame veiksmo atsiskleidė tema: nihilistiškai nusiteikusių jaunų žmonių negyvenimiški svajonėjimai ir gan banali aklo tėvo Arnoldo išmintis, siūlantį jauniems sėmės dvasinių jėgų iš Maiironio filosofijos (Visi gi žinome,

skiros knygos ar žurnalai, perėję per rankas, pasiekdavo mūsų, radijo laidos kėlė didžiulį susidomėjimą ir dvasiškai palaikė mus. Ypač išveijimo literatūra ir kultūrinis gyvenimas domėjosi mano žmona Aušra-Marija, kuriai pavyko perskaityti daugumą rašytojų ir poetų knygų, antologijų ir žurnalų.

Kartais susilaukdavome vieno kito laiško iš giminių ir draugų. Jų dėka jautėme Vakarų pasaulį esantį arčiau, šiltai mums nusiteikusį. Ypač dėkingas esu mano tetos Jadvygos Tomasevičienės šeimai, gyvenančiai Kalifornijoje, kuri man vaikystėje atstojo prarastus namus, ir šviesiai londoniško Rostislavo Baublio asmenybei.

Šiandien mes visų pirma pageidautume pajusti lietuvių tarpe tą solidarumą, kurio taip stokojeame pastaraisiais metais Lietuvoje, suskaldytoje primestos ideologijos, totalitarinio režimo ir baimės.

Jeigu lietuvių galėtų ištiesti mums pagalbos ranką kūrybinio kelio pradžioje ir mums paveltų realizuoti nors dalį savo kūrybinių pajėgų, tai būtų akivaizdus įrodymas, kad žmogus turi pasirinkimo galimybę ir kad vergiškas paklusnumas ir prisitaikymas nėra šiandien vienintelis kelias Lietuvoje gyvenantiems mūsų broliams.

Šį skubotą interview rašau iš Vienos gana keistom aplinkybėm, jausdamasis savotiškoj nesvarumų būklėj. Lyg būčiau per stebuklą atsiplėšęs nuo grandinių, kurios mūs tramdė ir kartu rišo prie gimtosios žemės, ir dar pilnai neįkvėpė to ilgai laukto laisvės gūrkšnio. Protas ir širdis dar atsisako suvokti realumą tos paties Dievo dovanotos

kad Maiironis buvo poetas, o ne filosofas).

Antrame veiksmo įdomiai sužėrėjo moteriškas hedonizmas Gytes vaidmenyje (Raisa Urbanienė). Gi trečiame, nežiūrint veikėjų iškalbos, erotinio kibirkščiavimo bei pavydo scenų, nepaisant artėjančios pabaigos, dramatinė kaitra taip ir nepakilo iki virimo lygio. Daivos nusišovimas ir visa kita patetika nepagavo žiūrovo širdies. Viskas, sakytum, įklimpo į la Becket "endgame" netikrybėje, nors vaidinimas didžia dalimi buvo realistinis.

J. Gliados "Naktis" turi daug gyvenimiškos medžiagos, kurioje

drašiai užgriebiama nūdienė buit-tis. Cia susikerta generacijų mąstytysena. Cia su aštria satyra pajaukiamas žalingomis iluzijomis gyvenančių žmonių pasaulėlis. Jie geria už savo oro pilni sveikata. J. Gliados dramoje tradicinis (Ibseno, O'Neill) nuotaikos maišosi su absurdo teatro (Becket, Ionesco) keistumais. Dialoguose girdime ir protingą šnekėjimą ir labai banalius posakius. Inscenizuoti tokį "intelektualizma" nėra lengva. Tam reikalingas profesionalus, pastovus kolektyvas. O kur jį gausi?

Spektaklis parodė, kad gerų (Nukelta į 7 ps.)

DR. ANNA BALIUNAS AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLES LIGOS 2358 West 63rd Street Valandos pagal susitarimą

DR. WALTER J. KIRSTUK (Lietuvis gydytojas) 3925 West 59th Street Val: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. šeštad. 12-2 val. p. p. trečiad. uždaryta.

DR. K. G. BALUKAS Akuserija ir moterų ligos Ginekologinė Chirurgija 6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446 8007 W. 83 Pl., Justice, Ill. 599-0500. Pirmia ligonius pagal susitarimą. Jei neatsiliepa, skambinti 374-8012

DR. IRENA KURAS GYDYTOJA IR CHIRURGE KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE MEDICAL BUILDING 7150 South Western Avenue Valandos: Kasdien nuo 10 val. ryto iki 1 val. popiet. Ofiso telefon. EL 7-1168 Reizid. telefon. 239-2919

DR. PETER T. BRAZIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 2434 West 71st Street

DR. J. MESKAUSKAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Specialybė vidaus ligos 2454 West 71st Street (71-os ir Campbell Ave., kampas) Val: pirmad., antrad., ketv. ir penkt. Nuo 3 iki 7 val. p. p. Tik susitarus

DR. EDMUND E. CIARA OPTOMETRISTAS 2709 West 51st Street TEL. GR 6-2400

DR. ROMAS PETKUS AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA Ofisai: 111 N. WABASH AVE. 4200 N. CENTRAL AVE. Valandos pagal susitarimą

DR. E. DECKYS GYDYTOJA IR CHIRURGE Specialybė — Nervų ir Emocinės Ligos CRAWFORD MEDICAL BUILDING 6449 So. Pulaski Road Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS OPTOMETRISTAS (Kalba lietuviškai) 2628 W. 71st St. — Tel. 737-5149 Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses". Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. W. M. EISIN-EISINAS AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGŲ GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA 6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670 Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepa, skambinti: MI 2-0001.

DR. LEONAS SEIBUTIS INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA 2656 W. 63rd Street Val. antrad. nuo 1-4 popiet ir ketv. nuo 5-7 vakare Ofiso tel. 776-2880; rez. 448-5545

DR. A. B. GLEVECKAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Specialybė Akų Ligos 3907 West 103rd Street Valandos pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Adresas: 4235 W. 63rd Street Ofiso tel. RE 5-4410 Reizid. GR 6-0617

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS JOKSA VAIKŲ LIGOS 2656 West 63rd Street Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

DR. VYT. TAURAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Bendra praktika ir moterų ligos Ofisai ir rez. Prospect 5-1223 Ofiso val.: Pirm., antr. treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. šeštad. 2-4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

DR. A. JENKINS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 2844 West 63rd Street Val. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 v. Trečad ir šeštad. uždaryta

DR. V. TUMASONIS CHIRURGAS 2454 West 71st Street Val: pirm., antrad., ketv. ir penktad. 2-5 ir 6-7 — Iš anksto susitarus.

DR. K. A. V. JUCAS Tel. 763-3310 — 489-4441 ODOS LIGŲ — CHIRURGIJA Ofisai 2403 W. NORTH AVE. 6324 N. MILWAUKEE AVE. Valandos pagal susitarimą

DR. ONA VASKEVIČIUS (VASKAS) GYDYTOJA IR CHIRURGE 6648 South Albany Avenue Val: Pirmad. 6-8 p. p. antrad. 2-5 p. p. penktad. ir šeštad. 2-4 p. p. Kitoms dienoms tik skubiu reikalu susitarus.

DR. RAIMUNDAS BLAŽYS DANTISTAS 1007 Curtiss Street Downers Grove, Ill. 60515 Valandos pagal susitarimą Tel. — 968-0045

DR. F. C. WINSKONAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 3107 West 71st Street Valandos: 1-6 val. popiet. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. VL. BLAŽYS PLAUKŲ IR VIDAUS LIGOS 2501 West 63rd Street Kampas 63-etos ir California. Val.: pirmad., antrad. ir ketvirtad. 6 iki 7:30 val. vakaro. Šeštad. nuo 2 iki 3:30 val. Pagal susitarimą. Ofiso telefon. 476-1042 Reizid. tel. WA1brook 5-3048

DR. TERESĖ KAZLAUSKAS VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE 9755 W. 143 Street Orland Park, Ill. 60462 Valandos pagal susitarimą Tel. 349-0887

DR. REGINALD CIENKUS GYDYTOJAS CHIROPRAKTIKAS 6230 W. Cermak Rd., Berwyn, Ill. Pirmad., Antrad., Ketv. ir Penktad. 9 val. ryto iki 12 val. diena ir nuo 2 val. popiet iki 8 val. vakaro. Šeštadieniais 8:30 iki 12 val. diena. Emergency tel. — 788-3961

DR. P. KISIELIUS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 1443 So. 50th Avenue, Cicero Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išaknyta trečiadieniais. Šeštadieniais 12 iki 4 val. popiet.

DR. TERESĖ KAZLAUSKAS VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE 9755 W. 143 Street Orland Park, Ill. 60462 Valandos pagal susitarimą Tel. 349-0887

DR. F. C. WINSKONAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 3107 West 71st Street Valandos: 1-6 val. popiet. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. K. A. V. JUCAS Tel. 763-3310 — 489-4441 ODOS LIGŲ — CHIRURGIJA Ofisai 2403 W. NORTH AVE. 6324 N. MILWAUKEE AVE. Valandos pagal susitarimą

DR. F. C. WINSKONAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 3107 West 71st Street Valandos: 1-6 val. popiet. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. RAIMUNDAS BLAŽYS DANTISTAS 1007 Curtiss Street Downers Grove, Ill. 60515 Valandos pagal susitarimą Tel. — 968-0045

DR. TERESĖ KAZLAUSKAS VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE 9755 W. 143 Street Orland Park, Ill. 60462 Valandos pagal susitarimą Tel. 349-0887

DR. VL. BLAŽYS PLAUKŲ IR VIDAUS LIGOS 2501 West 63rd Street Kampas 63-etos ir California. Val.: pirmad., antrad. ir ketvirtad. 6 iki 7:30 val. vakaro. Šeštad. nuo 2 iki 3:30 val. Pagal susitarimą. Ofiso telefon. 476-1042 Reizid. tel. WA1brook 5-3048

DR. TERESĖ KAZLAUSKAS VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE 9755 W. 143 Street Orland Park, Ill. 60462 Valandos pagal susitarimą Tel. 349-0887

DR. REGINALD CIENKUS GYDYTOJAS CHIROPRAKTIKAS 6230 W. Cermak Rd., Berwyn, Ill. Pirmad., Antrad., Ketv. ir Penktad. 9 val. ryto iki 12 val. diena ir nuo 2 val. popiet iki 8 val. vakaro. Šeštadieniais 8:30 iki 12 val. diena. Emergency tel. — 788-3961

DR. P. KISIELIUS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 1443 So. 50th Avenue, Cicero Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išaknyta trečiadieniais. Šeštadieniais 12 iki 4 val. popiet.

DR. TERESĖ KAZLAUSKAS VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE 9755 W. 143 Street Orland Park, Ill. 60462 Valandos pagal susitarimą Tel. 349-0887

DR. F. C. WINSKONAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 3107 West 71st Street Valandos: 1-6 val. popiet. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. RAIMUNDAS BLAŽYS DANTISTAS 1007 Curtiss Street Downers Grove, Ill. 60515 Valandos pagal susitarimą Tel. — 968-0045

DR. TERESĖ KAZLAUSKAS VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE 9755 W. 143 Street Orland Park, Ill. 60462 Valandos pagal susitarimą Tel. 349-0887

DR. VL. BLAŽYS PLAUKŲ IR VIDAUS LIGOS 2501 West 63rd Street Kampas 63-etos ir California. Val.: pirmad., antrad. ir ketvirtad. 6 iki 7:30 val. vakaro. Šeštad. nuo 2 iki 3:30 val. Pagal susitarimą. Ofiso telefon. 476-1042 Reizid. tel. WA1brook 5-3048

DR. TERESĖ KAZLAUSKAS VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE 9755 W. 143 Street Orland Park, Ill. 60462 Valandos pagal susitarimą Tel. 349-0887

DR. REGINALD CIENKUS GYDYTOJAS CHIROPRAKTIKAS 6230 W. Cermak Rd., Berwyn, Ill. Pirmad., Antrad., Ketv. ir Penktad. 9 val. ryto iki 12 val. diena ir nuo 2 val. popiet iki 8 val. vakaro. Šeštadieniais 8:30 iki 12 val. diena. Emergency tel. — 788-3961

DR. P. KISIELIUS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 1443 So. 50th Avenue, Cicero Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išaknyta trečiadieniais. Šeštadieniais 12 iki 4 val. popiet.

DR. TERESĖ KAZLAUSKAS VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE 9755 W. 143 Street Orland Park, Ill. 60462 Valandos pagal susitarimą Tel. 349-0887

DR. F. C. WINSKONAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 3107 West 71st Street Valandos: 1-6 val. popiet. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. RAIMUNDAS BLAŽYS DANTISTAS 1007 Curtiss Street Downers Grove, Ill. 60515 Valandos pagal susitarimą Tel. — 968-0045

DR. TERESĖ KAZLAUSKAS VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE 9755 W. 143 Street Orland Park, Ill. 60462 Valandos pagal susitarimą Tel. 349-0887

DR. VL. BLAŽYS PLAUKŲ IR VIDAUS LIGOS 2501 West 63rd Street Kampas 63-etos ir California. Val.: pirmad., antrad. ir ketvirtad. 6 iki 7:30 val. vakaro. Šeštad. nuo 2 iki 3:30 val. Pagal susitarimą. Ofiso telefon. 476-1042 Reizid. tel. WA1brook 5-3048

DR. TERESĖ KAZLAUSKAS VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE 9755 W. 143 Street Orland Park, Ill. 60462 Valandos pagal susitarimą Tel. 349-0887

Naujas „Psalmyno“ vertimas

T. KLEMENSAS ŽALALIS

SVENTASIS RASTAS PSALMY-
NAS. Penktos knygos. Vertimas iš
Neovulgatos, Bostonas, 1974. Ver-
tė kun. A. Liesis. Redagavo kun. V.
Aliulis ir kun. C. Kavaliauskas. Iš-
leido „Krikščionis gyvenime“. Fi-
nansavo kun. Saulius P. Laurinais.
Spaudė Lietuvos Enciklopedi-
jos spaustuvė Bostone. Leidinys
kietais viršeliais, 262 psl., kaina
\$3.50, gaunama ir „Drauge“.

Vysk. Pr. Brazys 1966 m. vasa-
rą pradėjo organizuoti Šv. Rašto
vertimo iš originaliųjų kalbų komi-
siją. Jai pakvietė keletą baigusių
Biblinį institutą. Buvo girdėta,
kad Lietuvoje pažadėjo išversti
Naująjį Testamentą iš graikų
kalbos. Tad Romoje gyvenantieji
apsiėmė versti Senojo Testamen-
to istorines knygas, o kitas
— psalmes. Vertimo darbas bu-
vo pradėtas 1967 m. balandžio
mėn. Pradžioje vos šešetas savai-
čių, kai pasklido staigi žinia apie
vysk. Brazio mirtį. Europoje, be-
laukiant naujojo vyskupo, dar-
bas sulėtėjo, o Lietuvoje vertėjai
dirbo be sustojimo. Taip po pen-

kerių metų pasirodė darbo vaisiai:
ten buvo išleistas Naujojo Testa-
mento vertimas, Bostone per-
spausdintas 1972 m.

Pereitaisiais metais Tėvynės
vyskupai vėl dovanojo katali-
kams puikų Neovulgatos psalmių
vertimą. Dar didesnė dovana vi-
siems lietuviams, gyvenantiems
svetur, kai ir „Krikščionis gyvenime“
išleido Bostone šio vertimo
tekstą. Tai kun. A. Liesio verti-
mas. Jį redagavo kun. V. Aliulis
ir kun. C. Kavaliauskas.

Vysk. Brazys sutiko nemažai
sunkumų, organizuojant komisi-
ją, kuriai buvo pareikšta ir ne-
pasitenkinimo nuomonių. Išlei-
dus Lietuvoje ir čia tą patį Nau-
jojo Testamento vertimą, kri-
tika gražiai atsilypėjo apie verti-
mo kalbą, bet pastebėjo ir kai
kuriuos netobulumus. Skaitant
„Psalmyno“ vertimą irgi galima
pasidžiaugti nūdienine lietuvių
kalba, kurią tokią gali išlaikyti
tik gyvenantieji Lietuvoje.

Tačiau gali kilti kam nors ir
gana smalsus klausimas: kodėl

šis liuksusinis kun. Sauliaus P.
Laurinaičio finansavimas? Juk
mes turime net du arkiv. Skvi-
recko psalmių vertimus. Be to,
vysk. M. Valančius jau buvo iš-
vertęs jas proza ir eilėmis. Neži-
nia, ar vysk. Baranauskas pa-
skleidė tarp žmonių savąjį verti-
mą. Nekatalikai išleido modernų
vertimą viso Naujojo Testamen-
to ir Psalmių vienoje, patogaus
formato knygoje (London, 1961).

Šio vertimo tikroji vertė, reika-
lingumas bei naudingumas ge-
riau paaiškės, jei trumpai per-
žvelgsime paskutiniųjų trijų ver-
timų raidą.

Vysk. Skvireckas išleido psal-
mių vertimą 1923 m. Šv. Rašto
III tome. Jis buvo išverstas iš
Vulgatos, kurį Vakarų Bendrija
naudojo nuo Pijaus V laiku. Šv.
Jeronimo pataisytas tekstas pir-
mausia pasklido tų laikų Pran-
cūzijoje, todėl buvo pavadintas
Galikaniniu tekstu. Šio amžiaus
bėgyje patobulėjo kritinis tekstų
mokslas. Jį buvo galima pritaikyti
ir Sventraščio knygoms, į

kurias buvo įvelta netikslumų,
perrašymo klaidų, netiksliai su-
prastų originaliųjų teksto frazių.

Todėl Pijus XII pavedė Bibli-
nio instituto profesoriams išver-
ti psalmes, pritaikant kritinio
mokslą taisykles. Darbą atliko 5
jėzuitai ir išleido 1945 m. Po še-
šių mėnesių pasirodė antroji lai-
da, šiek tiek pataisyta. Šis verti-
mas vadinasi Pijaus vertimu, nes
jo įsakymu buvo atliktas. Popie-
žius davė leidimą šį tekstą nau-
doti kunigų ir bažnytinėse mal-
dose. Arkiv. Skvireckas, gyvenan-
damas Austrijoje, išvertė į lietuvių
kalbą 1947 m. (imprimatur lap-
kričio 1 d.), o „LUX“ leidykla
„Psalmyną“ išleido 1949 m.
(1500) Vokietijoje. Įvade pats
vertėjas pasisako, kad naujasis
vertimas visais atžvilgiais prašo-
ka senąjį Vulgatos vertimą.

Teisingai buvo parašyta, kad
1945 m. Pijaus vertimas yra
daug tobulėsnis už galikaninį.
Bet tučiuojau Sventraščio ir te-
ologiniuose žurnaluose pasirodė
kritikos straipsniai. Tų pačių me-
tų rudenį vienas iš vertėjų mums
studentams jau dėstė apie tas
psalmes, kurios nebuvo tiksliai
išverstos. Jei pasauliečių kunigų
brevijoriai buvo leidžiami tik su
Pijaus vertimu, tai Pranciškonų
ordinas naujoje laidoje pasiliko
galikaninį, atseit senąjį Vulgatos
tekstą.

Tokia neiški „Psalmyno“ pa-
dėtis negalėjo ilgai testis. Vatika-
no antrajam susirinkimui nuta-
rus keisti liturgiją, buvo paskirta
speciali Sventraščio komisija, ku-
ri turėjo pataisyti visus liturgi-
nius tekstus, taigi ir psalmes. Ne-
praėjus dvejiems metams, 1967
m. toje komisijoje atsirado psal-
mių pataisymo specialioji komisija,
kuri ir vėl po dvejų metų (1969
m.) išsiuntinėjo naująjį tekstą
Sventraščio žinovams, liturgis-
tams ir lotynistams, o tokių buvo
daugiau kaip šimtinė. Visas dar-
bas baigtas 1969 balandžio 28 d.
Lotynų kalba yra daug aiškesnė,
tekstai sumoderninti. Pataisyta,
be antraeilių, daugiau kaip 16
vietų (2, 12; 4, 3; 7, 5 b; 16, 14b;
31, 9; 44, 5b; 48, 8; 51, 3b; 54,
20c; 72, 10; 73, 5, 102, 5; 109, 3;
126, 2c; 138, 17; 140, 5-7).

Po vysk. Brazio mirties Romoje
sustojo psalmių vertimas lietuvių

Nuotrauka Vytauto Maželio

ŽIEMA, BALTAS SODININKAS

DANGUOLĖ SADŪNAITĖ

ir upė sklidinai pripildyta
ranybės.

2.

Kaip apsaugosi ji —
nuo nakties, barbarės?
.....
nuo mėnesienos
saldžių pabučiavimų

TIKTAI AKIMIRKAI

Lekia suoliais
sniego baltumas —
tiktai akimirka,
pagalbos šauksmas
iš po ledo —
paverčia baltą sniego lėpsną
į juodą

LJETUS ZYDI

Lietumi paržydo krūmas
: : :
ir noksta
lietaus žiedai,
tarp šaku
iki vakaro

Medis

paliėtė širdimi
tavo baltas

žiežirbas,

sniege —

ir tapo šventė

SESELIAI SURADO MELYNĄ
ROŽĖ

Šešėliai suvado
mėlyną rožę —

ir žiema jų augina:
baltas sodininkas.

MANO LAUKAS

1.
Mano laukas,
angeli pavirto —

kalbon, nes vertėjas perėmė kitą
pareigą. Lietuvos dvasiškija ne-
galėjo gauti iš Romos lotyniška
išspausdintų kunigiškų maldynų.
Lietuvos vyskupai tada išsivertė
Neovulgatos tekstą lietuviškai,
kad galėtų jį naudoti kunigiškuo-
se ir liturginiuose leidiniuose.
Aplamai, vertimas yra atliktas

gana sąžiningai. Gal būt, tik pa-
galbinės priemonės ir kiti verti-
mai padarė įtakos, kad kai kurie
tekstai neatitinka Neovulgatos
lotyniškojo teksto.
Patys redaktoriai pasisako, kad
naudojo Pijaus vertimą (9 p.),
se ir liturginiuose leidiniuose.
Ar bent ji atsižvelgė. Kaip jau
sakėme, ši 1945 m. vertimą

Sventraščio žinovai gali naudoti
tik kaip istorinį darbą. Tad Pa.
2, 11 nėra išverstos pagal dabar-
tinių tekstą. „Tarnaukite Dievui
baimingai, drebėdami bučiuokite
jam kojas“ dalinai seka hebr.
teksta, kur skaitome „bučiuokite
(Nukeyta į 4 psl.)

Rembrandt (olandas, 1606-1669)

Saulius ir Dovydas

Bausmė

Apsakymas

Jurgis Gliauda

(Tęsinys iš praėjusio šeštad.)

III

Strazdelis vilkėjo mažne kaip žemdirbys.
Trinčių vietoje buvo storos drobės švarkas.
Mūvėjo jis ne vyžomis, bet eismui patogio-
mis naginėmis. Kepurė buvo plačiabrylė ir
ilgas jo smakras kyšojo lygioje statmenoje
su nosimi ir kepurės brylium.

Gumbuota lazda (gera šunis ramdyti)
buvo atrama ir standus postūmis žingsnis.

Žengdamas apystambiais žingsniais pa-
take, kur plito vikšrių ir smulkučių jau nužy-
dėjusių šalpusių daigai, jis smagiai tenkino-
si vėjuota, saulėta poete. Kažin kaip viskas
aplinkui atrodė jam ypač sava, ypač arti-
ma, lyg kas dailtas, kas medelis, kas čiul-
bantį paukštė, skatintų jį stebėti juos, kal-
bėti su jais ir apie juos. Ir vis jis budriai,
ilgesingai laukė, kad, kaip dažnai būna jam

bežingsniuojant, pavasarine gaiva besidžiau-
giant, susiklos smegenyse posakiai ritmingi,
dailūs, dainuškai tinkami ir žmonėms pa-
trauklūs...

Strazdelis ėjo pagal rava, kur pavasaris
gaiviai įmetė stipriai įsikerojusį viržyną.
Šie perkopė plačius dvaro skynimus, ruošia-
mus laukininkystei. Čia, už alksnyų ir už
pelėvirkščių jūzusių plotų, greta pelksvingų
žemių, nepriėjus dar jo siekiamo beržyno,
puikavosi Varakausko ūkelis. Žmonės sakė,
kad už žiemos metu paskolintas gėrybes jie
vasarą Varakauskui lažą ėjo.

Prie šulinio, plačiame ir gyvulių išmin-
tame kieme, plušėjo sena moteris, rankoves
atsiraičiusi ir basa. Kaulėtos ir stambios
jos kojos mynė drėgną nuo žlugto žemę.

— Kunigėli, — supapėjo moteriškė, lyg
perkūno trenkta, išvydusi kunigą kieme ir
nė nerasdama pagarbavimo žodžių.

Strazdelis pagarbinio senelį Jėzų Kristų.

Jis liepė jai atrasti Varakauską ir pa-
kviesti jį kieman. Jis čia laukias šeimininko.
Strazdelis girdėjo, kaip nuskubėjusi senė šū-
kavo, ieškodama savo šeimininko plačioje so-
dyboje.

Varakauskas pasirodė už žemos žagari-
nės tvoros, kuri buvo tokių jau sandarių
kartelių, kad višta neprasmuktų. Vyras bu-
vo apystambis, rausvų žandelių, gerą pus-
šimtį metų įvaręs. Buvo jis be kepurės. Bals-
vi plaukai buvo dailiai sušukuoti. Melsva per-
skyrta gulėjo per kiaušo vidurį. Plaukai žvil-
gėjo, dosniai sviestu ištepti. Varakauskas
nėnėšiojo trinčių, nei buvo jis vyžotas. Jis
buvo apsiirėngęs dailia, lengva striukele ir
mūvėjo odiniais batais. Agurkuota jo nosis
ir pavėpusios minkštos lūpos teikė jo vei-

dui kažin ką dvarionišką, net gi dvarinin-
kišką.

Jis kvietė kunigą vidun, į trobą, bet po-
kalbis įvyko kieme.

— Dėl Katrės Daubaraitės, — paaiškino
atsilankymą Strazdelis.

Varakausko akys apsinėšė svajinga aly-
va.

Kam auksas brangus, tėveli, kam ir si-
dabras, man gi Daubarų mergina, — įsismel-
kiančiu tenoru pasakė Varakauskas. — Na-
lauti kaip ir gana, kada Dievulis atranda
kitą pačią. Prieš Velykas pastebėjau ją
klaupė giedančią ir pagalvojau: atviros jai
mano klėty, atviri ir aruodai. Pirmos žmo-
nos nemušiau, o ne, ir šios nemušiu. Gyven-
ti su manimi galima, oi galima!

— Patinka giedotoja?

— Tamstos, tėveli, giesmė „Pulkim ant
kelių“ Katrė kaip vargonų dūda pradeda, —
iškilmingai pasakė Varanauskas. — Juk ta
jų Daubarynė tai lyg sūrmiais be sūrio. Ką
bepridės Daubarai prie savo mergos? Tiktai
vėjo daineles. Imu ją taip, kaip ji stovi. Ne
už jos giedojimą, ne! Už jos jėgą imu! Ūkis
per svietimas rankas nusrovens kaip šapas
pavandeniui. Reikia ūkiui savo šeimininkiš-
kų akių, savo darbininko rankų. Katrė gi, jė-
ga! Paveizdėk, kaip ji šieną grėbia, kaip kir-
viu šatriukus kuoja. Šienas pats atsiverčia,
šatriukai skalomis trupa. Daubarynė kas?
Susna! Iš susnos imu, drobėmis apisuku.

Įsirišęs į savo storą, gumbuotą, juosvo
medžio lazda, kuri buvo paranki vaikščio-
jant (ir dėl šunų), paranki sustojus (kaip
trečia koja), kunigas klausė lygaus, lyg zy-
zinčio uodo, našlio balso ir nejučiomis vedė
žvilganį per sodybą, per popietės saulėję

žvilgančius skindelinus stogus, per staldus.
Už žemos, tankios žagarinės tvoros žalia-
va aukšti krūmai (serbentiniai, karpytapijai,
aitriakvapai), buvo ten virpančios alksnių
lajos (žievė delnus rudina), prie šulinio se-
nė papylė mulinio vandens (kad tiktai viš-
tos negertų), nuo atvirų gonkų rudas šuva
tingiai stebėjo jį, svetimą tame kieme žmo-
gų (ar labai senas šuva, neloja, ar per karš-
ta judėti?). Nesikėsinio šuva nei suurgzti,
nei pakelti kudlotų savo ausų.

Basa senė, su aukštai paraitytu sijonu,
surinko žlugtą ir nuvilko skalbinius prie ser-
bentų, kur ant virvės jau plevėsavo, it bu-
rės, įvairiaspalviai apdarai (kvaila gi senė,
kabina žlugtą prieš vakarą).

Mane atlankė Daubaras, — pasakė Straz-
delis, jau gerai įrėmęs savo lazda į kieta,
dulkiną gruntą, — prašė jam patalkinti Kat-
rę ištekinti.

Varakauskas tuoj pasakė, lyg kirste at-
kirtu:

— Bažnyčiai dosniai duodu ir dar duo-
siu. Daubarui dvare lažą išpirksiu. Pridėti-
nės prie mergos neprasau. Mano kuparai
laukia: drobės, šilkai po nabašninkės. Skar-
ros kutuotos ir mežgininės.

Jis suspaudė savo minkštas lūpas, susi-
rankė (veidas atrodė, kaip labai nustebusio)
ir užkabino aitriąsias reikalo esmę:

— Pašiliukas, bernas, zuja aplink Dau-
barynę, švilpauja lyg špokas pavasarį per
paukščių vestuves. Plikas kaip tilvikas, o ki-
tam ant kaklo vargo virvę mauna.

— Katrei?

— Taip, Katriutei, — lipūnai patikslino
Varakauskas.

— O ji?

(Nukelta į 4 psl.)

Bausmė

(Atkelta iš 3 pusl.)

turto įspūdis. Kodėl prieš tokią skalą, prieš tokią tvarką stovi jis čia senas su savo gumbuta lazda, su neskustu šeriuotu smakru, su lengvu ir atkakliu sopuliu strėnose?

Stai, stovi jis prieš tą Varakauską, kalba apie šventimą laimę ir žada tą laimę parūpinti. Ateina laimė pro skalas skrynias, pro skaras šilkines, per drobes. Jis skaudžiai atsiminė savo moterį, prieš kelerius metus nuo jo atskirtą (gera gyventi greta moters), žmogaus laimę suprato (skrynių nebuvo, bet saulės laukuose užteko), save, dvasiškį, atsiminė (sakramentus vėl leido, pasigalėdami jo, dalinti).

— Bausmės reikia, tėveli, žmogui, kuris savo laimės kratosi, — pasakė našlys.

— Reikia, — sutiko Strazdelis. — Reikia bausmės. Tai netoli Dievo valios.

Pasikalbėjimas buvo kaip ir išsekęs. Užsimastęs ties Dievo valios bausmės tema, Strazdelis pasisuko iš našlio kiemo. Netoli buvo beržynas, kur geros viršos šukoms drožti.

Varakauskas žengė greta kunigo, prašė užsukti į trobą ir išmesti čerikutę, kitą.

Jis palydėjo atsiskajusį viešnagės Strazdelį iki tako ir čia, bematant, senas kunigas pasiliko vienas. Strazdelis jautėsi lyg sugrįžęs į savo jaukų pasaulį, kur įdomu ieškoti žodžių ir melodijos. Jis ėjo kraštu dviejų dulkinų provėžų, išėjusių stangriomis kiaulpenėmis. Čia buvo ir patakė. Eiti ja buvo tampa, lengva, Eiti talkino lazda ir lankščios naginės.

— Bausmės, bausmės reikia žmogui, jeigu šis savo laimę atstumia, — vapėjo kunigas.

Problema buvo didelė, vienu akimoiu neišsprendžiama.

— Kuris savo laimės atsižada, lyg nusižudo, — buvo mintis. — Bausti, bausti reikia už tai.

— Tik tai tik, — atropstė paukščio tikuočio aprobatur.

— Kas yra laimė? — įnoringai išsoko minty lyg ir kvailokas klausimas.

— Kas yra laimė? — atsisuko Strazdelis į viržyną, iš kur jį kalbino paukštis. Atsakymo nebuvo.

IV

Minkšta patake nuspūdinio Strazdelis pro dvaro beržyną. Jam labai knietėjo pastebėti kur beržo liemeny gerą viržą, drūtą, išpampusį gumbą, patogų šukoms ir tabokinėms nudrožti. Pastebėti ir vietą užžymėti.

Mostikuodamas savo lazda, jis įžengė į beržyną lyg į baltų sienų bažnyčią. Jis čia dairėsi ir pajuto, kad akys nebeastrios, kad nebėra jo akims viržų beržuose. Sugaišęs kelio gabalą ir laiką, Strazdelis su apmądusio pasuko namo tiesesniu keliu. Gunktelėjęs ir sunkus, pavargęs ir nebepraslančius, žengė jis skubokai, o mintis lydėjo tokia patogi ir juokinga: gerai, kad neužsidėjo sutanos — Varakausko sodybai garbės būtų per daug.

Jis varstė galvoj Varakausko sumanyką. Buvo gi Varakauskas senas, bet jo noras turėti greta savęs moterį, buvo toks suprantamas, net užjaučiamas. Kas nenori turėti greta savęs geros moters? Prieš šešerius metus jis gyveno su moterimi, o juk buvo jis senas. Ir dabar būtų pravartu, kad moteriškos rankos švaistytųsi jo troboj. Nereikėtų kanapėtos kilnoti iš lizdo. Visus darbus moterys nudirba greičiau ir sumaniau. Jis nepajėgė prisiminti, kada paskutinį kartą jis šlavė aslą.

Jis šviežiai prisiminė sriubų kvapus, skilandžių ir vėdarų skonį (tiesiog tirpsta burnoj mėsiški stebuklai). Koks buvo smagiausias kūno gyvybės pojūtis ropštis ant pirkios aukšto ir ten, šviežiame ir vėjingame prietemyje, režti nuo lašinių palties rūkymo kvapais alsuojančias nuobrizgas! Dabar jis nebeturė tos... laimės!

Vien tiktai moteriai esant greta, įmanomas toks stebuklingas gyvenimas! Vien tiktai jai esant greta, plyti kūne ir dvasioje gyvybė! Tai Dievo potvarkis ir ką, žmogau, bėpadarysi? Reikia bausti žmogų, bėgantį nuo savo laimės.

Strazdelis vis taikstėsi suimti šamonėn visą Varanausko sumanyką ir neįverti savęs į tuos svarstymus. Ne, telyčios jam nereikia! Tegu Varakauskas išvaduoja seną Daubarą iš dvaro lažo. Atkiš tą kietaspenę telyčią dvaro prievaizdui, tas primirs Daubarą lažadienius.

Saulė nukritus, vėjas ėmė rimti, atlėgo ir nusiūvo. Kada kunigas priėjo savo kiemą, kažin kokioje vaikoje vakaro ramybės leipo ir alpo visa gamta. Melsvi vaka-

ro saitai bandė jungti žemę ir aukštą dangų.

— Dieceziijoje mane pavadino palaidūnu ir vaidininku — sustojęs prieš savo žemą trobą, net balsu pratarė Strazdelis. — Melagišiai! Visad dariau, kaip dera. Vaidais nesiverčiau.

Ivykis buvo senas, o atgijo galvoj lyg vakar buvęs. Tada pastatė jį prieš tardytoją sename tamsiame kurijos ruime, Tardytojas, pirštu veddamas po kaltinamąjį raštą, pasakė, kaip įgėlė.

— Konfratre mielas, skaistybės įžadus paniekinęs, su moteriške sanguliuoji. Moteriškė Adomą iš rojaus išvedė. Dėl skaistybės neužturėjimo Adomas, mūsų garbingasis protėvis, rojaus malonių neteko.

Strazdeliui atrodė, kad jaunesnis už jį tardytojas, vyras toks šviežias, kad nebuvo raukšlių jo skaisčiame veide, žiūri į jį kaip į nebeapataisomą ir kvailą, didžion bėdon įkliūvusį latrą.

— Matai, garbusis konfratre, — pačiaupęs lūpomis pasakė Strazdelis, — jeigu Ievos obuolio nebūtų, tai nei manęs, nei tamsos, garbingasis kanaaninke, nebūtų. Nei tektų tamstai mane po tas konsistorijas tasyti. Nebūtų mudviejų, garbusis kanaaninke, nebūtų ir visos žmonijos, nebūtų ir šventos Eklezijos Dievui šlovinti. Sukramtė Adomas obuolį, ir mes esame.

— Konfratre, — pasakė savo taikiu balsu kvotėjas, — tas pasiteisinimas neužskaitomas. O čia yra dar kitų sunkių punktų raportuose, kuriuos liudytojai patikina.

Pavartęs pirštuose keletą laiškų, kvotėjas — tardytojas pasakė:

— Klebonijon, tamsta, mielas konfratre, per dvasiškių agapę girtulėsi isiveržei ir kambario kėrtį pričiurkšlinai.

— Puse teisybės, — suriko Strazdelis, subeldęs lazda į slidžias, blizgančias grindis, — į patalpą įžengiau, nebūdamas girtas, ir Jėzų Kristų pagarbinau. Kadangi niekas man į tai Per amžius amen neatsakė, pasakiau sau: tvartan įėjau ir galu elgtis kaip tinkamas. Nužirgliuojau tada į kerte.

— Tai yra prisipažinimas, konfratre, — pasakė kvotėjas.

— Ar galima kvosti ir gyventi su puse teisybės? — paklausė Strazdelis.

Atsakymo nebuvo...

Viskas kieme dvelkė iš dangaus įsiurbta šiluma: sienos, krūmai, tvoros ir veja. Troboj buvo visiškai tamsu. Įprastu apgraištu jis surado skalą, ipūtė iš po pelenų atkastą žariją. Skala įsidėgė, ir jis įtvirtino tą mažutį deglį kiaukuto balne. Paplokščiam inde po degančią skalą buvo vanduo ir linksma, virpanti liepsna, savo atšvaistu įsidėgė vandenį. Gelsva šviesa apsišvietus, trobelės skurdas atrodė kaip nualintas veidas. Viskas atrodė užklota storo dulkių sluoksnio, viskas buvo pilkšvai juosva, kinvarpų sugrauzta.

Strazdelis sėdo lovon. Jis jautėsi gerojai pavargęs. Kažin kaip minties nuolauža jis kabinosi už Daubarų reikalo. Gal reikės ne poterių, rykščių reikės siūlyti pakvaišusiai mergai?..

Gal Dievas, saulę danguj ridinėjęs, naktčiai uždarė ją, kad žmonės ilgėtūsi saulės? Kada aplinkui šviesu, tada viskas aišku. O žmonės tos aiškios tiesos nesupranta. Jam vis atrodė, kad graibydamosis mintimi aplink mintį, jis gali atrasti sąsają, surišti minčių grandinę. Bet ta sąsaja, lyg slidi apyvara, vis išsmunka iš neklusnių, stabarėjančių pirštų.

Katinukas švelniai trynėsi į basas kojas, ir minkštas jo kailiukas buvo šiltas ir švelnus.

— Karr... — ištarė perekšlė, girdžėdama nagais, vartaliuodama kiaušinius.

Strazdeliui diegė strėnas. Atžagaria ranka jis kasė skaudulį ir, pagaliau, nubaidė jį iš strėnų. Rankos šilima talkino gintis nuo dieglio.

V

Staiga, lyg iš nakties iškritęs, duris smarkiai pradarė vyriškis.

Jis mitriai perkėlė vyžotas kojas per aukštą slenkstį ir įžengęs, sustojo prie durų. Spragsinčios skalos šviesa nutvieskė jaunuolį, nurovusį nuo galvos kepurę, stovintį kunigo troboj, sandariai įsirišusių kojomis į aslą, lyg iššūkyje staigiam, stipriam stūmimui į krūtine.

Stangrus, stambiakaulis vyriškis apykimiu balsu pagarbino Dievo sūnų ir gavo trumpą kunigo atsakymą. Bet tai nebuvo pasikalbėjimo pradžia. Po Strazdelio žvilgsniu vyras susigūžė, jo drąsa seko. Jo stambios plaštakos maigė kepurę.

— Ko nori, naktibaldūnai? — griežtai paklausė Strazdelis. — Ar nežinai, kada tin-ka vikarą lankyti?

Valandėlė, atrodė, vyrukas ieškojo, kaip sudurti pirmą sakinį.

Poetas Antanas Strazdas-Strazdelis (1763-1833) Portretas darytas E. M. Roemerio

— Reikalas, tėve, kaip degančios pakulos, — apykimiu balsu pasakė bernas. — Rūgsta, trupa. — Jis mostelėjo ranka, ieškodamas įtikinančios sakinių išvados ir nukirto: — Nesuvoki, kad sudega, o sudega.

— Tu, matau... baikininkas esi, — šyp- telėjo kunigas.

Stamantrus bernas, ryžto vis netekdamas, lyg mažėjo po Strazdelio žvilgsniu. Jis atrodė dabar juokingas ir pradėjo Strazdeliui savaip patikti. Tokiam stamtruoliui tik- tai girioj medžius verst. Apytuštė kunigo troba buvo per ankšta tokiame stabarui.

Už berno nugaros, neuždarytų durų an- goj, juodavo nakties tamsa.

— Kas tu toks?

NAUJAS "PSALMYNO" VERTIMAS

(Atkelta iš 3 pusl.)

sūnų" (m. p. KZ). Gi vertėjai pataisė šį tekstą pagal graikiškąjį, nes žydiškasis yra klaidingas.

Taip pat naudotasi vertimu iš hebrajų originalo ir prancūzų kalbą ("Bible de Jerusalem", Paris 1961, 9 psl.). Šis vertimas ap- lamai yra laikomas vienu geriau- siųjų, iš kurio amerikiečiai bei vokiečiai yra išsivertę psalmes į savo kalbas. Tačiau, reikia atsi- minti, kad psalmes vertė R. Shwab dar prieš 1956 metus (pirmoji laida). Kai jas leido 1961 m., vertėjas jau buvo miręs. Paliktas vertimas be pataisymų. Įvadą į psalmes parašė R. de Waux, O. P., kuris beveik pažo- džiu atspausdintas ir lietuviška- me vertime. Šiame psalmių verti- me nėra verčiamas tikrinis Die- vo vardas Jahvė, o tik perrašas- mas, Lotyniškas Neovulgatos ver- timas naudoja žodį "Viespats", tą patį, kaip ir versdami Adonai, o El ar Elohim verčia "Dievas". Nežinia kodėl Ps. 85 (86), 8 žo- dį Domine (hebr. Adonai, graik. Kyrie) lietuviškai išvertė "Die- ve", vietoj "Viespatie". Teko ieš- koti pateisinimo tiek originali- niuose tekstuose, tiek moderniuo- se vertimuose, įskaitant lietuviš- kuosius ir nekatalikiškus (dau- giau 20). Veltui darbas. Netiks- lus dieviškųjų vardų vertimas bei kaitaliojimas eiliniam skaity- tojui nedaro įtakos. O vis dėlto reikia kreipti dėmesį į elohistinį ar jahvistinį tekstą.

Įvado pabaigoje vertėjas pasi- sako, kad psalmės — poezijos kū- riniai negali būti verčiami gry- nai pažodžiui. Jis ieškojęs seno- vės posakiams ir įvaizdžiams to- kių lietuviškų atitikmenų, kurie

— Pašilių Pranciškus. Strazdelis suvokė vėlyvo įsibrovėlio rei- kalą.

— Dėl Varakausko kalbėti nori?

— Dėl Daubarų mergos, dėl Katrės.

— Ar nežinai, kad dvasiškį reikia lan- kyti dienos šviesoj?

— Ogi, tiktai prieš valandą, praedamas pro Daubarus, sužinojau... Daubaras girtas man pasakė: kunigas vikaras tave ištrems. Vieta, esą, man pragare parengta nelabuo- sius linksminti. Iš Kamajų, reiškia, ištrems.

— Gerai pasakė. Galėjai juk rytą prie durų pasibelsti.

— Atbėgau prašyti, kad Varakausko už- sakų nepriimtumė.

— Ir kodėl gi?

— Katrė man įsivadėjusi.

Nusipleiskusi skala privarė liepsną prie pat balno. Strazdelis palinko į kiaukutą ir perkeitė deglį. Ta šviesos įtvirtinimo apeiga lyg padaršino berną. Jis pasakė:

— Katrė, dvasiškas tėve, negali būti tur- tingo senio lazininke.

— Tautij, nieko gyvenime neišmanyda- mas. — suriko kunigas. — Ne lazininkė, bet žmona ji bus ten. Turtinga. Pagarbinga. Ar tu gali jai drobių sklindinas skrynias pasi- ūlyti? Ar tu gali, lyg lėlė, ją seklyčioje il- sinti? Kas savo laimės atsižada, tas ir prieš Dievo valią! Tas Dievui nusikalsta! Veizėk, Dievo valia Katrė skalų gyvenimą siūlo.

Skalos šviesoj kunigas matė vešlias, išsi- draikusias Pašilio plaukų sruogas. Ak, koks tai jaunas veidas, kad padaigsliai vos ne vos įmatomi!

— Rudenį, matai, — pasakė Strazdelis, — darbų ligi ausų, spragilas bernams spē- kas atima, tad ramūs sėdi. O pavasarį, kai žolės pabunda, bernams mergos galvon braunasi.

Pašilys, lyg susigriebęs, lyg susigavęs, kad jo reikalas neišdega, supurtė kudlais:

— Prašyti noriu dvasiško tėvo patarti Varakauskui atsitraukti nuo Katrės.

Jis įrėmė aslon savo stangrias vyžotas kojas, lyg daugiau stiprybės iš žemės pasi- gavęs ir pasakė kurčiu balsu:

— Našlys laimės Katrei neduos. Ta ne Katrės laimė!

— Ar tu man pasakysi ką Varakauskui patarti? — suriko kunigas.

Pašilio įžulumas (kamaron įsiveržė), akiplėšiskumas (kunigui nurodo), brovima- sis į Varakausko sumanymus (ką dar ber- nas beprasimanys?), užgavo Strazdelį. Per

vaikščiojimą prisivarginęs, gaišta, va, su ber- niškais reikalais! Būtų dabar rūgus plėna srėbės ir galvojęs apie minty besusedan- čios dainuškos ritmą.

Reikia jiems visiems kantrybei atsiduoti, našiai nusvarstė kunigas: Varakauskui ne- skubėti, Daubarams neskubėti, Katrei pote- rius kalbėti... O Pašiliui? Pašilį nuvartyti iš- simiegoti. Reikia ir jam melstis ir prašyti Dievo malonių. Jis Katrei į laimę kelią už- stoja.

— Ar tu poteriūs moki? — paklausė jis berno, ir gana pašaipiai.

Pašilys drąsiai atšovė.

— Kaipgi?

— Kuriuos gi poteriūs?

— Pulkim ant kelių.

— Tai jau, vyre, eik namo, — atlaidžiai patarė Strazdelis. — Prašyk iš Dievo malō- nių ir kitam laimės neatimk. Kitam laimę suteikti yra didžiausias nuopelnas prieš Die- vą.

Lyg staiga praradęs norą tartis su kuni- gu ir klausytis jo pamokymų, Pašilys at- tupstas viena koja peržengė aukštą slenk- stį. Paskui, lyg svarstydamas, ar jau laikas visai pasitraukti, perkėlė ir kitą.

Strazdelis priėjo prie durų ir, prieš jas užsklėsdamas, nesusilaikė nelinktelėjęs lau- kan, nežvilgterėjęs į naktį, kurioj dingo Pa- šilys.

Kieme, prie durų, stovėjo jie du: Pašilys ir mergina.

Mėnuo jau įsitvirtino aukštybėse, ir visas kiemas buvo nuostabiai pakitęs. Atokegni alkaniai virpėjo, kaip žėručio lietus, kaip ru- denis's žvaigždėkritis. Plataus mėnulio dia- kas sunkiai karojo auksiniai dulksvoje masė- je. Visur, dangaus pakraščiuose ir kieme, plito sidabriniai žalsvi atšėšėliai. Žalsvieji vikšriukai pavirto melsvu kilimu. Ant to mė- lyno, lyg stiklinio kilimo, jis pamatė, jis re- gėjo juos du — vyrą ir moterį, ir įžvelgęs į moterį, matė ją stiprią, antikiniai stambia, krūtingą, vazos pavidalo. Jis matė juos abu kaip nerealiai išnirusią žalvarinę skulp- tūrinę grupę. Žalvarinė statula: valią prarū- šis moteris greta milžino nenuoramom ber- no. O gal tokios yra miškų laumės, iki mir- ties užkutenančios įviliotą vyrą?

Mėnuo plūkdėsi virš tos poros, virš tos skulptūrinės grupės, lyg rojaus obuolys — tik ranką ištiesk, tik nusink, godžiai ikask ir ragauk pasigardžiuodamas.

(Bus daugiau)

PRANEŠIMAS TAUPYKITE DABAR

UZ CERTIFIKATUS MOKAME:

7½%	— 6 metų su \$1,000, minimum.
7½%	— 4 metų su \$1,000, minimum.
6½%	— 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6½%	— 1 metų su \$1,000, minimum.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000 BY F.S.L.I.C.

VELIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI, PRADĖJUS NAUJĄ taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos, sąskaiton įdė- jus atitinkamą sumą.

PAS MUS NE VISI TARNAUTOJAI YRA LIETUVIAI, BET KIEK- VIENAME SKYRIUJE GALIMA SUSIKALBĖTI LIETUVISKAI.

Saint Anthony Savings

1447 S. 49th COURT, CICERO, ILL. 60650 PHONE 656-6330

Joseph F. Gribauskas, Vedėjas

OFFICE HOURS
Daily 9:00 to 5:00; Monday 9:00 to 3:00
Saturday 9:00 to 1:00; Wed. and Sunday Closed

Br. Budriūno kantata sujudino lietuviškąją Australiją

J. VASILIAUSKAS

Kas antri metai Australijos lietuviai rengia savo Lietuvos dienas. 1974 m. tokias Lietuvos dienas teko rengti Adelaidėje, Pietų Australijos valstijoje. Lietuvių dienos apima daug kultūrinių rengimų, iš kurių bene didžiausias yra Dainų šventė. Tą Dainų šventę suorganizuoti ir prarasti buvo pakviesta Genovaitė Vasiliauskienė, dainininkė, solistė ir Lituania choro dirigentė bei vadovė. Dvejuis metais vyko įtemptas darbas, susirašinėjant su chorų vadovais, dirigentais, solistais, pianistais ir pan. Dainų šventės programa buvo įtraukta ir muz. B. Budriūno kantata "Lietuvos šviesos keliu" ir jai diriguoti buvo pakviestas pats kantatos kūrėjas muz. B. Budriūnas, Adelaidiškų ir visų Australijos lietuvių laimei muz. Budriūnas kvietimą priėmė ir Dainų šventėje dalyvavo. Jo iškilus vardas prisidėjo prie to, kad šis Lietuvos dienas atsilankė netikėtai didelis lietuvių skaičius iš visų Australijos kampų.

Lietuvių dienose, be kitų kultūrinių rengimų, buvo surengta ir lietuvių dainininkų meno paroda. Ji įvyko "Lidums" meno galerijoje gruodžio 26 - sausio 1 d. Ją atidaryti buvo pakviestas gerb. svečias Bronius Budriūnas. Puošnioje "Lidums" meno galerijoje buvo išstatyta per 40 lietuvių dainininkų darbų. Atidarymo kalbą muziką Bron. Budriūnas gražiai pavaizdavo dailės meno ir muzikos ryšį, išskeldamas mūsų genijaus muz. Ciurlonio darbus. Baigdamas savo kalbą, palinkėjo, kad lietuviai dainininkai bent retkarčiais imtų savo darbams temas iš garbingos Lietuvos praeities, jos istorijos ir kultūros laimėjimams pabrėžti.

Labai įdomu šia proga pabrėžti, kad po kelių dienų didžiausias Pietų Australijos laikraštis "Sunday Mail" įsidėjo tos parodos kritiką, pažymint, kad tai buvo lietuvių dainininkų paroda, bet joje australų meno kritikas nieko nerado lietuviško, nieko nebuvo, kas išskirtų šią parodą iš australų menininkų darbų. Anot jo, šis lietuvių dailininkų meno paroda buvo tas pat, kaip ir kokių rudaplaukių dailininkų paroda. Taigi labai įdomu pastebėti, kad muz. Budriūno linkėjimai liet. dainininkams visiškai sutapo su australų meno kritiko nusivylimu — parodoje trūko lietuviško elemento.

Tą trūkumą lietuviško elemento pastebėjo ir "Tėviškės Aidų" atstovas, kuris šio laikraščio 1975 m. Nr. 1 rašo, kad šalia visų abstraktaus meno kūrinių, nebuvo tokių, kurie liudytų lietuviškąją identitetą.

Dainų šventė buvo bene Lietuvių Dienų viršūnė. Čia buvo sukaupta visa, ką turėjome, ką galėjome parodyti dainomis Lietuvių dienų dalyviams. Pavienių chorų pasirodymai iš Sydney, Melbourne ir Adelaidės, jungtinis choras vyrų ir moterų atskirai ir kartu bendrai, o dar (naujiena mums Australijos lietuviams) jungtinis vaikų choras buvo kažkas nepaprasto ir labai įspūdingo. Neminėsiu čia visų detalių, ką kas dainavo, tai užimtu per daug vietos laikaraštyje, bet tik pasakyti, kad šioji Dainų šventė Australijoje buvo visų švenčių šventė.

Žinodami, kad Dainų šventėje dalyvavo muz. Budriūnas, chorai rengėsi iš paskutiniųjų. Kiek įėgos leido, visi chorai atvyko puikiai pasiruošę tiek atskiruose pasirodymuose, tiek jungtiniame chore. Vyresnieji dirigentai: Čelna, Kiveris, Zukas, Vasiliauskienė ir jaunieji: Kubiliūtė, Levickienė ir Bielkutė buvo, kaip australai sako, "on top". Jie ištraukė iš chorų visa, ką galėjo ištraukti. Viršūnę pasiekė muz. ir kompozitorius B. Budriūnas, diriguodamas Adelaidės LITUANIA choro dirigentės G. Vasiliauskienės paruoštą kantatą "Lietuvos šviesos keliu". Australijos lietuviai čia išgyveno dainos grožio ekstazę. Nei vienas lietuviškas kūrinys Australijoje nebus padarė taip didingai ir įspūdingai kaip ši kantata, diriguojama paties autoriaus.

Genovaitės Vasiliauskienės dvejų metų darbas, paruošiant kan-

Prof. Juozas Eretas

Nuotrauka Vytauto Mažello

Eretas iševijos klausimais

JUOZAS PRUNSKIS

Juozas Eretas, IŠEVIJOS KLAUSIMAS. Išleido Lietuvių katalikų mokslo akademija. Roma, 1974 m., 54 psl.

Alpių kalnų užgūdintas sportininkas, intelektualiniu darbu visą amžių ugdes minties įžvalgumą, prof. Eretas, nors ateinančiais (1976) metais jau šves 80 m. sukakti, tebėra kūrybingas.

Jis vėl mums davė naują leidinį: "Iševijos klausimais", kurį skaitančiai visuomenei į rankas perteikė produktyvioji Lietuvių katalikų mokslo akademija, iš-

leisdama jį Romoje 1974 m. Leidinys 54 puslapių, bet turtingas mintimis. Mokslškai brendęs ir dabar gyvenęs Šveicarijoje, prof. Eretas daug išvadų apie Lietuvos situaciją gali daryti, sendamas iš ikvėpimo iš Šveicarijos buities.

Dalis šios knygos medžiagos buvo jau anksčiau pasirodžiusi LKM akademijos leidiniuose, dalis tilpo žurnaluose, bet ji čia sujungta į darnų vienetą, kuriame įkūnytas logiškas planas. Autorius pradeda nuo tremties prasmės nagrinėjimo, pereina prie

tatą su Adelaidės LITUANIA choru Budriūno buvo su nusistebėjimu teigiamai įvertintas. Solistai: melburniškis bosas Rūbas ir adelaidiškė G. Vasiliauskienė atliko savo partijas daugiau negu pasigėrėtina; akompaniatorė pianistė Rasa Kubiliūtė įdėjo daug sielos akompanuodama, o pianistė ir vargonininkė Nemira Masiulytė virtuosiškai griudėjo su didžiausiais P. Australijos vargonais kantatos antroje dalyje. Reikėjo pačiam dalyvauti ir išgirsti tą žodžiais neišreiškiamą įspūdį, kurį padarė muz. Budriūnas su savo kantata "Lietuvos šviesos keliu" Austra-

lijoje, Adelaidės miesto rotušės salėje 1975 m. gruodžio 29 d.

Kai nuskambėjo paskutiniai griausmingi akordai didžiulio choro, fortepijono ir vargonų jungtyje, tai publika plojo ir šaukė iki pašėlimo Br. Budriūno garbei atsistoje (ko niekad nebuvo anksčiau), sukėlė, kaip australai sako, standing ovation. Ir muziką Budriūnas turėjo antrą kantatos dalį pakartoti.

Vargu ar kada nors Australijos lietuviai vėl išgyvens tokį dvasios pakilimą, kokį turėjome gruodžio 29 d. O vis dėlto labai norėtusi, kad tokių momentų mūsų gyvenime būtų daugiau.

iedų sukurio, kuris supa iševijos lietuvių ir, išryškines, kad jo kelias turi būti krikščioniškojo humanizmo kelias pereina prie mažųjų tautų bei valstybių reikšmės ir Lietuvos atsikūrimų vilties.

Prof. Eretas mėgsta kalbėti faktais. Paguodamas lietuvių iševij, jis primena, kad tremtiniais yra buvę Konfucijus, Platonas, Aristotelis, Mahometas, Mickevičius, Chopinas ir daugybė kitų. Besistengdamas iševijoje įžiebtį kūrėbinę ugnį, jis primena, kad Chateaubriandas savo garsųjį veikalą apie Krikščionybės genijų sukūrė būdamas iševijoje, Londone. Sektuanginta buvo išversta iševijoje — Egipte, Koranas buvo surašytas Medinos egzilyje, Dieviškoji komedija gimė ištrėmimo, Komenijus savo 150 veikalų parašė, iš blokštas iš savo krašto, Poną Tada Mickevičius sukūrė Paryžiuje. Ir mūsų iševijoms svarbu kiek galima daugiau dalyvauti kūryboje.

Prof. Eretas iševijoms guodžia ir skatina. Jis primena, kad Europa tapo didžia savo mažaisiais: Atėnais, Sparta, Florencija, Oksfordu, Venecija, Šveicarija. Iševija, anot prof. Ereto, neturi būti skausmingo lūkuriavimo ar dvasinės kapituliacijos tarpnis, o laiptai į aukštesnę kultūros laipsnį. "Būti kitiems trąša — nėra mūsų paskirtis". Prof. Eretas drauge perspėja apie didžiąją mūsų iševijos daliai gresiančius pavojus: "Kitas emigracijas žlugdė bėdos, neturtas, alkis, mums gi, paradoksiškai, pavojus gresia nuo

migdančio gerbūvio, nuo užliūliuojančio pertekliaus. "Liūdna, jei mūsų gabumus vilgo skausmo ašaros, bet dar liūdniau, jei juos aptaško pertekliaus taukai".

Visas leidinys parašytas suglaustai, sakiniai išmąstyti, tuščiažodžiavimų nėra. Priešingai, Eretas pasižymi plačiu įžvalgumu. Pvz. įdomiai jo perteikiama emigracijos tarpnių skalė: 1. Stipri emigracija, gyva tėvynėje įgautomis jėgomis; 2. Keliai atgal esant užblokuotam, taikū pirmyn svetimame krašte lėtai atsiveriant, emigracija rūdija nusiminime ir ima kriksti; 3. Senesniems mirštant, jaunieji ima suk-

ti asimiliacijos keliu; 4. Nykimo kely ant emigraciškos buities užverčiamas paskutinis akmuo. Šitai suformulavęs sociologų pateikiama iševijos likimo aptarimą, Eretas sukyla prieš gėdiną išnykimą, tardamas, kad "nei tautos, nei jų emigrantiškos dalys nemiršta, jei jos pačios nenori miri". Ir tai paremia žydų, airių, armenų pavyzdžiais, net ir pačių, dar Vytauto kryžiuočiams užrašytų, žemaičių istvermingumu.

Prof. Eretas yra pažangus. Jis dvasinių vertybių siekia ir žemę

(Nukelta į 7 psl.)

EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

Išvyksta KOVO 27 dieną — grįžta BALANDŽIO 3 dieną
IS BOSTONO IR NEW YORKO

Kaina tik \$690.00

Prie šios grupės galima jungtis iš kitų miestų su papildomu mokėsiu: pav. vykstantiems iš Chicagos — \$119.00
iš Clevelando — \$84.00 daugiau

GRUPEJE DALYVIŲ SKAICIUS RIBOTAS — NESIVELUOKITE!

Kelionės į Lietuvą šiais 1975 metais prasideda GEGUZĖS mėnesį

Patartina registruotis iš anksto. Kreipkitės į:

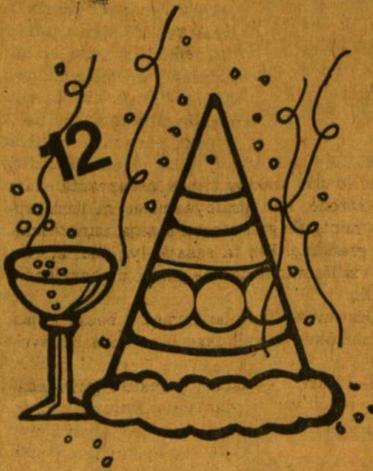
TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway
South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Savininkė: ALDONA ADOMONIENĖ

We're celebrating 1975 with more interest

Standard Federal Savings is happy to announce a new 7 3/4% per annum, 6 year, \$1,000 minimum certificate account.

All Standard Federal certificates are issued in minimum amounts of \$1,000. Your savings in either a passbook or certificate account are insured up to \$40,000 by the Federal Savings and Loan Insurance Corporation.

For over 65 years, Standard Federal Savings has been the financial center of Chicago's Southwest side serving people with integrity, faith and trust.

7 3/4% Yearly	CERTIFICATE ACCOUNTS* 6 Year Maturity YIELD INCREASE TO 8.17% on interest accumulated for 1 year	6 1/2% Yearly	CERTIFICATE ACCOUNTS* 1 Year Maturity YIELD INCREASE TO 6.81% on interest accumulated for 1 year
7 1/2% Yearly	CERTIFICATE ACCOUNTS* 4 Year Maturity YIELD INCREASE TO 7.90% on interest accumulated for 1 year	5 3/4% Yearly	CERTIFICATE ACCOUNTS* 90 Day Maturity YIELD INCREASE TO 6.00% on interest accumulated for 1 year
6 3/4% Yearly	CERTIFICATE ACCOUNTS* 30 Month Maturity YIELD INCREASE TO 7.05% on interest accumulated for 1 year	5 1/4% Yearly	PASSBOOK SAVINGS* Interest Paid To Date Of Withdrawal YIELD INCREASE TO 5.30% on interest accumulated for 1 year

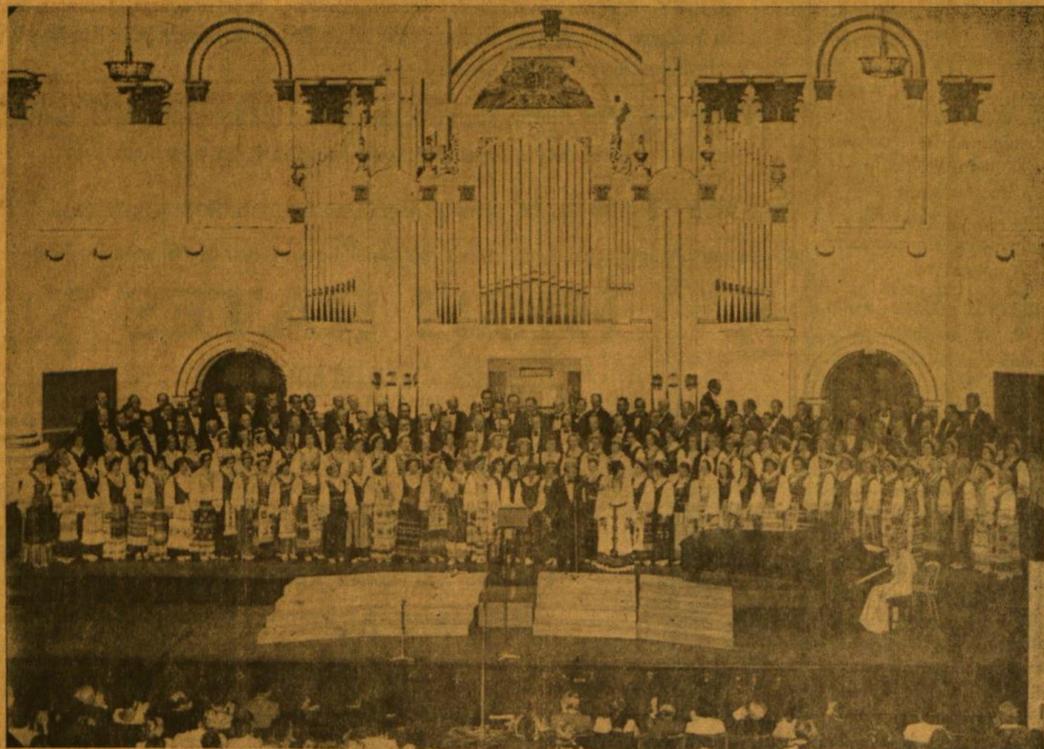
Your savings in either a Standard Federal passbook or certificate account are insured up to \$40,000 by the Federal Savings and Loan Insurance Corporation.

* All certificates are issued in minimum amounts of \$1,000. A substantial interest penalty is required for early withdrawal.

**STANDARD
FEDERAL
SAVINGS**

4192 Archer Avenue (at Sacramento)
Chicago, Illinois 60632 — 847-1140

Monday, Tuesday, Thursday,
Friday - 9 a.m. to 8 p.m.
Saturday - 9 a.m. to noon
Wednesday - No Business Transacted

Australijos lietuvių dainų šventė Adelaidėje 1974 m. gruodžio 29 d. Priešakyje atlikto kantatos "Lietuvos šviesos keliu" autorius ir dirigentas Bronius Budriūnas su choro dirigente ir soliste G. Vasiliauskienė (dešinėje). Už jų — jungtinis Australijos lietuvių choras. Prie fortepijono Nemira Masiulytė.

Nuotr. A. Budrio

Nauji leidiniai

• **ZURNALISTIKA.** Redavo Juozas Prunskis. Išleido Lietuvos žurnalistų sąjunga. Pagrindinis šio leidinio rėmėjas yra prel. Juozas Karalius, paaukojęs 1000 dol. Kalbą lygino Stasys Barzdukas. Viršelis Vytauto O. Vinkau Tiražas 1000 egz. Spausdino "Draugo" spaustuvė. Leidinys kietais viršeliais, iliustruotas straipsnių autorių nuotraukomis, 292 psl., kaina 6 dol., gaunamas "Drauge".

Redaktorius pratarė, be kita ko, sakoma: "Mūsų tautai pergyvenant sunkiausių vergijos naktį, žinant kokią svarbį pagalbą gali būti viešoji opinija, norisi, kad kuo daugiau mūsų studijuojančio jaunimo, turinčio palinkimą žurnalistikai, pasuktų tuo keliu ir kad jiems tam reikalui būtų parūpinta ir spausdintos medžiagos — praktiškas vadovas.

"Buvo nusistatyta veikalą sudaryti kolektyvini, pakviečiant atitinkamoje šakoje pasisąjėmus žmones, dažniau besireiškiančius spaudoje. Buvo nelengva šio leidinio bendradarbiams išlavuoti, kad medžiaga nebūtų per daug abstrakti pirmuosius žingsnius žurnalistikos vieškeliais bežengiantiems ir nebūtų per daug primityvi toje srityje daugiau patyrusiems. Buvo bandoma leidinį sudaryti taip, kad jis būtų naudingas ir vieniems ir kitiems.

"Leidiny dalyvauja 30 autorių su 32 straipsniais ir vienu humoristiškai poetiniu žodžiu laikraštiniuku. Nebuvo siekiama paruošti sausa vadovėlių griežta prasme. Jų anglų kalbą įkeltantiems mūsų jauniesiems laikraštiniukams yra gausu. Norėjosi pasidalyti lietuvišką žurnalistikos patirtimi, dėl to šis leidinys yra lyg kokia žurnalistikos chrestomatija".

Štai kas ir apie ką čia miniamam leidynei rašo: J. Vaišnys, S.J. "Žurnalistų sąjūdos", J. Prunskis "Laikraštinių archyvų", St. Barzdukas "Laikraštinių lietuvių kalbos stiliaus gairės", J. Masilionis "Rankraščio paruošimas ir korektūrų taisymas", V. Būtenas, "Rankraštis amerikiečių dienraščiuose", A. Pužauskas "Zinia ir jos sudarymas", J. Janušaitis "Korespondentas ir korespondencija", V. Būtenas "Reportažas", J. Prunskis "Interview", A. Nakas "Keliu aprašymai", K. Cerkelis "Sporto apžvalgos", A. Liulevičienė "Organizacijų skyriai laikraščiuose", S. Semeniūnas "Filmų recenzijos", V. Jakubėnas "Muzikos kritika ir recenzijos", A. T. Antanaitis "Apie knygų recenzavimą ir kritiką", M. Šileikis "Meno kūrinių aptarimas", J. Blekaitis "Kaip aptariame dramų vaidinimą", A. Baronas "Beletristika periodikoje", L. Andriekus "Poezija tremties periodinėje spaudoje", A. Baronas "Laikraštinių humoras", A. Gustaitis "Humoristinė žurnalistika tragedija", D. Brazytė-Bindokienė "Okupuotos Lietuvos spaudos panaudojimas", Br. Raita "Vedamieji ir kiti straipsniai", P. Jurkus "Laikraščių iliustravimas", J. Dovydenas "Foto žurnalistika", Pr. Gaida "Kaip redaguojamas savaitraštis", J. Kojelis "Žurnalo redagavimas", V. Kasniūnas "Spaudos technika, laikraščio lauzymas", K. Puzevičius "Elektroninis žurnalistika", V. Rastenis "Spaudos etika", A. Ostrauskas - Ostis, "Copyright — autorius teisė apsauga", St. Pieža "Kaip su lietuvių žiniomis patekti į amerikiečių spaudą", V. Alantas "Lietuvių žurnalistų sąjungos istorinė apžvalga".

• **LITUANUS, Volume 20, Number 4, Winter 1974.** Lithuanian Quarterly. Žurnalo redakcijos ir administracijos adresas: Lituanus, 6621 S. Troy, Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata (keturių numerių) \$8.00. Žurnalo numeris po numerio pakaitomis redaguoja šie redaktoriai: J. A. Račkauskas, Antanas Klimas, Tomas Remeikis ir Bronius Vaškešius. Čia minimas numeris yra redaguotas J. A. Račkausko. Žurnalas anglų kalba yra leidžiamas Lituanus Foundation, Inc. Lituanus administruoja ir visus kitus jo leidimo praktiškus reikalus, tokius kaip: šiam darbu didžiai pasišvėsdamas, Jonas Kučėnas.

Štai, ką randame šiame 1974 metų Lituanus komplekto paskutiniam numeryje: Balyš Sruga "Forest of the Gods" (Translated by Aušrinė Byla); Adam Kantautas "Lithuanian Materials in United States and Canadian Libraries and Archives"; John P. Balyš "Lithuanian Materials Available in The Library of Congress"; Franz G. Lüssner "Baltic Archival Materials at The Hoover Institution on War, Revolution, and Peace"; Vytas Nakas "The Music of Lithuania—A Historical Sketch".

Žurnalo dokumentų skyriuje: "National and Religious Protest in Lithuania: From the Underground Chronicle of The Catholic Church in Lithuania (Part Three)".

Naujų knygų skyriuje recenzuojama: R. von Thadden, G. von Pistohlkors and H. Weis, eds., Das Vergangene und die Geschichte: Festschrift fuer Reinhard Wittram zum 70. Geburtstag (Earl W. Jennison, Jr.); Encyclopedia Lituanica, Vol. III (Antanas Klimas); Algirdas Rukšėnas "Day of Shame" (Antanas Klimas).

Gale pridėdamas viso 1974 metų Lituanus komplekto turinys (Index).

• **Elena Juciūtė, PEDOS MIRTIES ZONOJE.** Išleido L. S. S. T. Simo Kudirkos kuopos New Yorke sudarytas specialus komitetas. Viršelis ir vinjetos piešė P. Jurkus. Tekstą surinko Immaculata Press, Putnam, Conn. Spaudė lietuvių pranciškonų spaustuvė Brooklyne. Knyga išleista 1974 m., tiražas 1,500 egz., 544 psl., kaina 10 dol., gaunama ir "Drauge".

Knygos aplanką parašė sakoma: "Visoje prisiminimų literatūroje apie bolševikinius kalėjimus, Sibiro vergų stovyklas ir tremtį ši knyga daug kuo išsiskiria iš kitų knygų. Jos autorė buvo matematikos mokytoja gimnazijoje, tai ir šią knygą parašė matematinio tikslumu. Ji ramiai pasakoja įvykius, ramiai aprašo šiurpius žmonių kančias, didelius vargus. Retai kur susijaudina ir išsilieja į sentimentalumą. Autorė turi ir beletristinį talentą".

O pati autorė savo įžangos žodyje taria: "Ne kiekvienas gali būti rašytoju, bet liudininku gali būti kiekvienas, kuris matė, girdėjo, pergyveno tai, ką nori paliudyti. Tos mintys vedama, ėmiausi rašyti atsiminimus iš savo pragyventų ilgų metų sovietinėje vergijoje. Patekus į laisvą pasaulį, jaučiu pareigą kalbėti už pavergtą lietuvių tautos dalį, taip pat ir už kitus, kenčiančius sovietinę priespaudą. Tebūna šios knygos eilutės dar vienas šauksmas už nutildytusius, kurie patys negali kalbėti".

• **Antanas Smetona, PASAKYTA PARASYTA.** Kalbos ir pareiškimai. II 1935-1940. Sudarė Leonas Sabaliūnas. Spausdinti parengė Vincas Rastenis. Išleido Lietuvių Enciklopedijos leidykla su L.S.T. Korp. Neo-Lithuanian filisterių kolektyvu 1974 m. Kongreso bibliotekos katalogo kortelės numeris 74-84774. Knyga kietais viršeliais, didelio formato, 350 psl., kaina \$10.00, gaunama ir "Drauge".

Anot knygos sudarytojo Leono Sabaliūno: "Šiame antrajame A. Smetonos kalbų rinkinyje susikaupę šimtas ir vienas tekstas. Tai ir bus bene viskas, kas tame pusšimt metų laikotarpyje jo viešai pasakyta ir parašyta".

Kalbos pagal savo temas ir paskirtį knygoje suskirstyta į šiuos skyrius: Tautiška kalba, Savojoje valstybėje, Ginklo ir dvasios jėga, Gynybos ir kultūros talka, Jaunimo praktinio viltys, Sukaktis minint, Mūsų nuopelninėjai, Visokiomis progomis.

• **Juozas Eretas, IŠEIVIJOS KLAUSIMAI.** Išleido lietuvių katalikų mokslo akademija, Roma, 1974. Leidinys didelio formato, 56 psl.

Knygos pratarė autorius, be kita ko, rašo: "Ivairiomis progomis turėjau galimybę išdėstyti savo mintis išeivijos klausimais. Dalis tų paskaitų buvo atspausdinta L. K. M. Akademijos leidiniuose. Paskui tos paskaitos buvo išspausdintos žurnaluose, iš kurių buvo padaryti atspaudai. Kadangi šiandien tie žurnalai sunkiai prieinami, o atspaudai išsenti, nutariau — atsiliepdamas į tam tikrus pageidavimus — išleisti bent trejetą tų paskaitų vienoje brošiūroje."

O tos trijų paskaitų temos yra tokios: Tremtis — praeikimas ar uždavinys; Tremties

lietuvis idėjų sukuryje; Mažosios tautos bei valstybės ir jų reikšmė Europai. Visos temos vėl savo ruožtu skirstomos į daugybę skyrių ir poskyrių. Pavyzdžiui, čia suminėtoji trečioji tema dėstyta skirstoma į tokias tris dalis: Europa — nuostabus gamtinių optimumų rinkinys; Mažųjų tautų bei valstybių vaidmuo; Ketvirtoji Lietuva.

Žinant puikų autoriaus rašymo stilių, šias tris prof. Juozo Eretos temas skaityti yra ne vien nauja, bet ir tikras malonumas.

• **Antanas Vaičiulaitis, STEN DHALIS LIETUVOJE.** Atspaudas iš L.K.M. Akademijos "Suvažiavimo Darbu" VIII tomo (201 — 218 psl.). Išleido Lietuvių katalikų mokslo akademija 1974 m. Romoje.

Straipsnis daugeliu atžvilgių tiek literatūri, tiek istorikui labai įdomus, atidengiantis ypač mums beveik nežinotų dalykų. Atspaudas priedai: iš Stendhalio laišku; Literatūra; straipsnio santrauka prancūzų kalba.

• **Dr. Stasys A. Bačkis, SOVIETU SAJUNGOS LAIKYSENA NACIJŲ, TAUTYBIŲ BEI LIETUVOS ATŽVILGIU.** Atspaudas iš L.K.M. Akademijos "Suvažiavimo Darbu" VIII tomo (435—455 psl.). Išleido Lietuvių katalikų mokslo akademija 1974 m. Romoje.

Straipsnio tema nagrinėta plačiu mastu, tačiau detalėse yra labai preciziška, aiški, tiksli ir įžvalgi. Gale duodamas net daugiau trijų puslapių panaudotos literatūros sąrašas.

• **LAISKAI LIETUVIAMS, 1975 m. sausio Nr. 1.** Lietuvių jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaguoja Juozas Vaišnys, S.J. Administruoja Petras Kleinas, S.J. Viršelis — Algirdo Kurausko. Skyrių vinjetos — jūratis Eidukaitės. Metinė prenumerata 6.00 dol. Redakcijos ir administracijos adresas: 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636.

Ši kartą rašoma apie šventuosius metus, apie žinomą anglų katalikų rašytoją Hilaire Belloc (1870-1953) ir kt. Pusiaipai papuošti meniškais nuotraukomis.

• **MEDICINA, 1974 m. Nr. 2 (47).** Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos žurnalas. Žurnalas išleina tris kartus metuose. Vyriausiasis redaktorius — Kazys Pemkus, M.D., 1022 Beau Brummel Drive, Sleepy Hollow, Ill. 60118. Administruoja L. Dargienė, 10326 Kipling St., Westchester, Ill. 60153. Žurnalo metinė prenumerata 10.00 dol.

Redaktoriaus vedamuoju minima mūsų egzodo 30 metų sukaktis, toliau rašoma apie mediciną Didžiojoje Lietuvoje Kuni-gaikištyje, apie širdies ir plaučių atgaivinimą, apie mediciną okupuotoje Lietuvoje. Informacijomis ir nuotraukomis plačiai liečiama mūsų gydytojų visuomeninė, kultūrinė ir profesinė veikla.

• **AKIRAČIAI, 1974 m. spalio mėn. Nr. 9.** Atviro žodžio mėnraštis. Leidžia Viewpoint Press, Inc., 6821, S. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629. Šio numerio redakcija: D. Bielskus, K. Drunga, L. Mockūnas, G. Procuta, Z. Rekašius, dr. T. Remeikis, dr. E. Vaišniūnas ir H. Zemelis. Metinė prenumerata 6.00 dol.

Naujam numeryje, be kita ko: "Lietuvių literatūros istorijos" (Prano Naujokaičio) pirmojo tomo recenzijos tęsinys ir pabaiga; pokalbis su Jonu Boguta ir Terese Pautienė — Bogutienė apie kultūrinės vakaronės ir Poezijos pavasarį Chicagoje, o taipgi aktorės Nijolės Martinaitės nuomonė apie šį praėjusių metų spalvingą renginį.

ČECHOVO NOVELĖS CHICAGOS TEATRE

Besidomintieji literatūra galėtų atkreipti dėmesį į Forum teatre, 5620 S. Harlem, Summit prie Chicagos, statomą "The Good Doctor". Tai iš A. Čechovo novelių sudaryta vienuolikos gabalų scenos mozaika, perpinta humoru, bet ir socialine mintimi. Pavaizduojamas pats rašytojas, bespasakojas apie savo kūrybos vyksmą. Toliau — scenos vaizdeliai: pataikūnas valdininkas ir ministeris, skriaudžiama guvernante, dvasiškis pas dantu gydytoja, pavėluota senelių laimė, suvedžiojimas, skenduolio drama, kandidatė į vaidybą audicija, beginklis tvarynis ir kt. Vaizdeliai prasmingi, gal tik paskutinis turi kiek amerikoniškai publiškai taikomo laisvumo. Inscenizavimą sumaniai paruošė Neil Simon, muzika P. Link. Režisuota vieno iš gabalių Chicago režisierius W. Pullinski.

Aktoriai profesionalai: M. Nussbaum laimėjęs Jefferson premiją kaip geriausias pasirodęs scenoje, vaidinąs ir televizijoje; F. Galati — dėsto dramą North-western universitete, yra dėstęs vaidybą Goodman teatre, Roosevelt universitete; Bob Thomson — 27 m. dėstęs dramą Rosary kolegijoje; jiems geros partnerės — dvi įgudusios aktorės Pat Fraser ir Nancy Leonard. Pastatymas ne eilinis. J. Pr.

MOKSLININKO ŽODIS

Amerikietis mokslininkas, filosofas Russel Kirk pareiškė, kad "didžiausias tvarkos veiksnys, kokį pasaulis kada žinojo, yra katalikų Bažnyčia". Pats R. Kirk atsivertė į katalikybę po II Vatikano susirinkimo ir sako, kad tai padaręs palaipsniui, įsitikindamas, jog čia yra tiesa.

SKIEPAI PRIES PLAUCIŲ UZDEGIMĄ

Ohio universiteto mokslininkai dr. N.L. Somerson ir V.V. Hamparian skelbia išradę skie-

pus, kurie apsaugo nuo vienos rūšies plaučių uždegimo ("walking pneumonia")

NAUJA KOLEGIJA

Grupė katalikų pedagogų Chicagoje planuoja steigti naują Kard. Newman vardo kolegiją, kuri būsianti nauja savo auklėjimo metodais. Iniciatoriai yra išregistruoję Manresa Educational Corp. vardu. Vienas jų vadovų yra Lojolos univ. prof. kun. R. V. Schoder.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių firmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pina užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmą ir kevirtad. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Tel. PROspect 6-8998
Chicago, Illinois, 60629

A. T. VERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS PARDAVIMAS IR TAIKOMA

2646 W. 69th St., Tel. REpubl. 7-1941

PETE'S AUTO REPAIR

Čia daroma Motor tune-up, Motoro, stabdžių, vairo ir automatinų transmisijų remontas. Starteriams ir alternatoriams duodamas ilgalaikis garantijas.

PETRAS PIŠNYS, savininkas
6211-15 S. Damen Ave. Tel. 737-3988

Skrendame visi kartu į Europą!

1975 m. birželio 19 - liepos 4 d.d. yra rengiama JAV ir Kanados lietuvių ekskursija į Europą. Bus aplankyta Vokietija, Šveicarija, Italija.

Kelionė yra turtinga ir įdomi. Kadangi tikimasi didelio keliautojų skaičiaus, tad ir kaina žema — 789 dol. asmeniui skrendant iš New Yorko (gyvenant dviems kambaryje). Kaina įskaito viską: kelionę lėktuvais ir autobusais, viešbučiai visam laikui, pervežimai iš aerodromų į viešbučius ir atgal, įdomiųjų vietų lankymas visuose kraštuose, pusryčiai ir pietūs kiekvieną dieną, patarnavimo mokesčiai ir taksai, angliškai arba lietuviškai kalbą kelionės palydovai ir vadovai, bagažų pernešimai, visos kelionės suplanavimas ir dokumentų paruošimas.

Šią kelionę organizuoja Pasaulio Lietuvių Katalikų Bendrija ir Kunigų Vienybė. Techniškus kelionės reikalus tvarko:

"VYTIS" — 2129 Knapp St., Brooklyn, N. Y. 11229 — Tel. (212) 769-3300
Dėl platesnių informacijų kreiptis į šią agentūrą.

5 1/4% HIGH RATES 7 1/2%

PAID QUARTERLY AT

BRIGHTON FEDERAL

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

HIGHEST RESERVES

4071 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
TEL.: LA 3-8248
(WEST OF CALIFORNIA AVE.)

PASSBOOK ACCOUNTS PER ANNUM

INSURED

6 3/4%

PER ANNUM 30 months minimum \$5000 or more

PER ANNUM certificates \$5000 or more 4 year min.

FEDERAL HOME LOAN BANK SYSTEM

6 1/2%

PER ANNUM \$1,000 or more 1 year min.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Pres.

2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

7% Mokamas už 4 m. sertifikatus. Minimum \$5,000

6 1/2% Mokamas už 1 m. sertifikatus. Minimum \$1,000

5 1/4% Mokomas už investavimo sąskaitas

PINIGAI ĮNEŠTI IŠ 15 D. PELLO NUOŠIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami kas 3 mėnesiai.

VALANDOS: ANTRAD. IR PENKTAD. SEPTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. PIRMAD. IR KETVIRTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. Trečiadi: uždaryta. 9 v. r. iki 9 v. v.

Kultūrinė kronika

Iš Lietuvių rašytojų draugijos veiklos

Pasinaudodami Lietuvių rašytojų draugijos pirmininko Leonardo Andriekaus laišku, išsiuntinėtą Draugijos nariams Naujųjų metų proga, vieną kitą informaciją čia teikiame ir mūsų skaitytojams.

Lietuvių rašytojų draugijos valdybą šiuo metu sudaro: Leonardas Andriekus, Jurgis Jankus, Algirdas Landsbergis, Nelė Malaitė ir Leonardas Žitkevičius.

Deja, ne visi Draugijos nariai bežengė į 1975-ųjų metus. Nuo mūsų rašytojų būrelio atsiskyrė du iškilūs asmenys — abu LR Draugijos garbės nariai — Juozė Augustaitytė-Vaičiūnienė (1974. II.28) ir Juozas Brazaitis (1974. XI.28). Vaičiūnienė — poetė lyrikė šioje žemėlėje nuolat gyvena kūryba ir ja praturtino mūsų poeziją. Brazaitis — literatūros analitikas bei kritikas, kokio dar nesame turėję. Abu jie ramiai nužengė į kapą, ištikinę, jog atliko savo misiją tautai.

Šiaip 1974-ji nenuslinko snaudulio ženkle. Draugijos nariai, kiek įgalėdami, reikšdami literatūroje ir kitose srityse. Valdyba vykde savo ryžtą — kelti viešumon Draugiją, kaip pagrindinį kultūrinį veiksnį tremty, ir jai visur tinkamai atstovauti. Nebuvo žymesnio lietuvių suvažiavimo, kur asmeniškai arba raštu nebūtų dalyvavę. Nevengta atvirai pasisakyti ir svarbiais tautos reikalais. Rašytojų draugijos vardu buvo pasūsti memorandumai Australijos ir Naujosios Zelandijos ministerijoms, protestuojant dėl Lietuvos de jure pripažinimo Rusijai. Draugijos sievatūra dėl Lietuvių Bendruomenės skaldymo Amerikoje pirmininkas gruodžio 7 d. išreikšė Vilko seimo bankete Bostone.

Praejusieji metai taipgi minėtini ir valdybos asmeniniai kontaktai su Draugijos nariais. Dėl legalinių nuotolių negalint besušaukti visuotinių susirinkimų, valdyba yra nutarusi ruošti sritinius susirinkimus. 1974 metais jų įvyko penki, visur asmeniškai dalyvaujant Draugijos pirmininkui, būtent: Los Angeles, Chicagoje, Montrealyje, Clevelande ir New Yorke. Los Angeles apylinkėje gyvena 11 lietuvių rašytojų. Su jais susitikimas įvyko bal. 7 d. Alė Rūtos ir Edmundo Arby namuose Santa Monica mieste. Be rašytojų, ten dalyvavo ir kitų metų atstovai bei žymesnieji kultūrininkai. Buvo literatūros vakaras, diskusijos, vaišės, pokalbiai. Chicagoje mūsų rašytojų gyvena bent dvigubai, kaip Los Angeles. Proga susirinkimui pasiūlė "Po-eizijos pavasario" šventė su įdomia filmine programa, paskaita, literatūros vakaru ir pamaldom už mirusių rašytojų. Susirinkime vieningai dalyvavo visi rašytojai — priklausą ir nepriklausą Draugijai. Montrealy rašytojus suburė Akademinių, sambūrio Vinco Krėvės vardo premijos įteikimas Lūnei Sutemai spalio

6 d. Buvo iškilmingos vaišės viename iš gražiausių miesto viešbučių ir jauki akademine programa. Atsilankė ir pati laureatė iš Chicago. Rašytojų Montrealy yra vos kėli. Malonu buvo su jais užmegzti glaudesnį asmeninį kontaktą. Clevelande taipgi mažai tėra mūsų narių — vos trys. Ten nuvykti Draugijos pirmininką pastūmėjo skaučių veikėjos D. Kesinaitės mirties dešimtmėtis, kurio programoje pirmininkui teko dalyvauti. Po programos buvo jam suteikta maloni proga pasimatyti su vadovaujantais šio miesto kultūrininkais ir išgirsti jų nuomones apie literatūrą bei pačius rašytojus. Susirinkimas New Yorke gruodžio 14-tą rīšosi su Jono Aisčio mirties minėjimu. Visuose tuose susitikimuose buvo liesti įvairūs rašytojų draugijos reikalai, ypačgi trisdešimtmečio minėjimas nuo jos atgavimino tremty, įvyktas 1976 metais. Susitikimuose taip pat išryškėjo Draugijos narių solidarumas, nuosirdumas ir įvertinimas valdybos triūso. Surinktas kelionėse pastabas bei sugestijas dabar valdyba stengiasi pritaikinti veiklai.

Lietuvių rašytojų draugijos premijos, kurios mecenatas yra Lietuvių fondas, iškilmingas įteikimas Juozui Kraliausui už romaną "Tautvėla", praėjusią vasarą buvo atliktas Kennebunkporte liepos 28 d., kur susitelkta šimtai lietuvių atostogautojų. Iškilnėje dalyvavo apie 200 žmonių — vasarotojų ir svečių iš Bostono apylinkės. Iš Toronto buvo atvykęs pats laureatas su žmona, ir jis čia pasakė labai gilią kalbą apie lietuviškos knygos vaidmenį tautai. Iškilnė padidino sol. Gino Čapkauskienės šaunus koncertas, po kurio visai publikai buvo suruoštos vaišės. Šis premijos įteikimas pasižymėjo gausiu rašytojų, dailininkų, muzikų ir kultūrininkų dalyvavimu. 1974 m. knygoms vertinti komisija tikimasi sudaryti Chicagoje.

Trisdešimt metų Draugijos gyvavimo minėjimas dar nėra pilnai išryškėjęs. Apie tai tartasi visuose sritiniuose susirinkimuose. Bendra nuomonė — neleisti atskiro literatūrinio almanacho ar antologijos, o pasitenkinti informaciniu leidiniu, kur būtų įskelta Draugija ir apibūdinti rašytojai. Tai priimtinas planas, tik sunku surasti redaktorių ir lėšas. Verta visų dėmesio, jog šiemet taip pat ir kultūros žurnalui "Aidams" suėjo trisdešimt metų. Žurnalas per visą tą laiką uoliai puoselėjo literatūrą.

Mums įdomi staigmena yra žurnalas "Kontinent" pasirodymas Berlyne. Jis, gimęs Solženicino iniciatyva ir leidžiamas disidentų intelektualų, eis šešiomis kalbom. Lietuviai rašytojai paties Solženicino kviečiami jame bendradarbiauti. Atrodo, jog čia bus išsipildęs net kai kurių mūsų iškilūs troškimas "išieiti į platesnius vandenis". LRD valdyba laiške redaktoriui Vladimirui Maksimovui yra pažadėjusi pilną kooperaciją. Lietuviai rašytojai ir visi literatūros bičiuliai skatinami tą žurnalą sau priimančiausia kalba užsiprenumeruoti ir jame bendradarbiauti. Adresas: Kontinent, Verlag Ullstein GmbH, 1000 W. Berlin 61, Lindenstrasse 76, Germany. Ir su pačiu Solženicinu Lietuvių rašytojų draugijos valdyba yra suėjusi į kontaktą. Paskutinį laišką jam parašė Naujųjų Metų išvakarėse, sveikinant ir dėkojant, kad jis taip aiškiai pasisakė už tautybių laisvę.

Su kitu tautų rašytojais ryšys palaikomas daugiausia per vicepir. Algirdą Landsbergį, kuris, būdamas Amerikos egzilių rašytojų pirmininkas ir dėstydamas Newarko universitete literatūrą, tu-

Lietuvių Bendruomenės Brighton Parko apylinkės Chicagoje surengto lietuvių tarnių vakaro finalas Jaunimo centro scenoje sausio 11 d. Iš kairės į dešinę pirmoje eilėje: studentų vokalio vieneto "Valva" vadovas muz. Faustas Strolia, Vacys Petrauskas (džikas), vakaro programos vedėja akt. Zita Kevalaitytė-Visockienė, akt. Leonas Barauskas (žemaitis), rengėjų vardu kalba LB Brighton Parko apylinkės pirm. J. Slajus, už jo pasislėpus rašytoja Danutė Brazytė-Bindokienė (kapsė) ir solistė Vanda Panavaltė-Stankienė (aukštaitė), už jų — studentų vokalio vieneto "Valvos" jaunimas. Nuotrauka P. Maletos

ri tam daug galimybių. Jis savo dažnos kelionėse po Europą bei Ameriką taip pat garsina ir mūsų Draugiją. Be to, jis paruošia visus raštus svetimom kalbom.

Aplamai mūsų rašytojų draugija yra labai kolegiškas ir tarpusavy gražiai sugyvenančių narių vienetas, nesenantis, bet vis laikis nuo laiko atsinaujinantis. Ir šiemet tikimasi laimėti bent penkis naujus narius.

ANGLISKA KANTO PARODIJA KULTŪRINĖJE VAKARONĖJE

Ateinančios savaitės Jaunimo centro kavinės penktadienio kultūrinė vakaronė (sausio 31 d.) 8 val. vak. yra skirta kun. Vytauto Bagdanavičiaus paskaitai "Tomo Carlyle Kanto parodija". Kun. Bagdanavičiaus ankstesnis straipsnis "Ivadas į Kanto labirintą", minint šio Karaliaučiaus filosofo 250 metų gimimo sukaktį, buvo atspausdintas "Laiskai Lietuviams" žurnalo 1974 m. 9-tame numeryje. Vakaronėje paskaitininkas nagrinės, kaip praėjo šimtmečio anglų rašytojas Carlyle parodijavo šio, iki šių laikų įtakungo, filosofo mąstymus. Tai bus lyg ir 250 metų nuo Kanto gimimo sukakties užbaigimas. Vakaronė rengia ir visus kviečia Lietuvių katalikų mokslo akademijos Chicago's židiny.

DAIL. P. GALAUNES GIMTADIENIS

Grafitikas, meno istorikas ir muziejininkas Paulius Galaunė šiemet sulaukia 85 m. amžiaus. Gimęs 1890 m. sausio 25 d. Pagelečiuose, Ukmergės apskr. Meną studijavo Petrapily, ten dirbdamas su lietuvių draugijomis ir dalyvaudamas lietuvių spaudoje. Grįžęs į Lietuvą, dėstė paišybą Vilniaus gimnazijoje, buvo komandiruotas į Rusiją gražinti išvežtų kultūros turtų. Nuo 1921 m. Valstybinio muziejaus direktorius, 1922 m. Švietimo ministerijos valdininkas meno reikalams, Meno mokyklos dėstytojas. Gilnė studijas Paryžiuje. Nuo 1924 m. Čiurlionio galerijos vedėjas. Dėstytojas universitete. Perkėlus Čiurlionio galeriją į Vyt. Didžiojo muziejų, paskirtas Kultūros muziejaus direktoriumi ir muziejaus tarybos pirmininku.

Ruošė lietuvių liaudies meno parodas Švedijoje, Norvegijoje, Danijoje, Paryžiuje, New Yorke. Vienas iš Liet. Meno kūrėjų, dr. jos steigėjų ir vadovų. Pirmųjų bažnytinio meno parodų iniciatorius, vienas iš bažnytiniam menui globoti dr. jos steigėjų. Knygų iliustratorius, autorius meno klausimais knygu: Lietuvos kryžiai, Senoji tapyba, Ex librisai Lietuvoje, Lietuvių liaudies menas, Lietuvių liaudies skulptūros problemos ir k. Paruošė albumus: Medžio dirbiniai, Keramika, Skulptūra, Grafika, Tapyba. Išleido atsiminimų knygą — Muziejininko novelės.

"NAKTIS" SU ĮVAIRIAIS KEISTUOLIAIS

(Atkelta iš 2 pusl.)

vadovų rankose jaunieji vaidintojai išmoksta scenoje su pasitikėjimu kalbėti lietuviškai. Imkime Vidimantą Ažuolaitį basakajo hipio Mantauto rolėje. Vietomis dar kuklus, vaidybiškai neapgenėtas, Ažuolaitis debiutuodamas į spektaklį įnešė patį galviausią broūžą — savo nekasdienę, įdomią asmenybę. Todėl jo hipis išėjo, nors nedakeptas, — sceniškai patrauklus.

Nebloga įspūdi padarė ir kita jauna žvaigždė — akla tėva Arnoldą vaidinęs Rimantas Žukas. Balso jam netrūko, tik gal per greitai (kulkosvaidiškai) žaudė savo "maironišką" išmintį. Vargu ar iš viso Žukui reikėjo užkrauti seno žmogaus vaidmenį: Los Angeles naudėdijoje yra būrys vaidinti trokštančių senjorų. Juos įvedus scenon, susitauptų pastangos grimu ir kitais būdais sendinti jauną žmogų.

Danutė Barauskaitė, jau anksčiau gražiai pasirodžiusi keliuose pastatymuose, vaidino Mantauto drauge Ljepą; nėščia, nors dar labai vaikiška, nuo meškiuko negalinčią atskirti mergaitę, Barauskaitė vykusiai įsiliejo į savo švelnų vaidmenį.

Raisai Urbanienei Gytės personažas tiko puikiai, nes panašias roles ji yra vaidinusi anksčiau. Ji moka pavaizduoti hedonistinį lengvabūdiškumą. Judri, žaisminga, su gera balso dikcija. Gal tik jausminės reakcijos stigo natūralumo. Tuos staigius perėjimus iš taikios būsenos į šauksmingą isteriką ar verksmą gyvenime moterys kitaip suvaidina. O gal aš klystu?

Viltis Jatulienė vaidino Gytės seserį Daivą — sunkaus darbo, girtuoklio vyro ir aplamai sunkaus gyvenimo iškankintą moterį. Prisimenant Jatulienės puikią vaidybą "Paskutiniame piknike", dabar pasigesta vientiso, išbaigto paveiklo. Daivos elgsenoje nepakankamai išreikštas jos gyvenimo tragizmas. Šiaip Jatulienės miela klausytis: tembras ir tarsena maloniai paglosto ausį.

Jaunam Sambūrio veteranui Manfredui Prišmantui teko butelį mėgstancio Daivos vyro vaidmuo. Tai tikrai sužalotas žmogus, pakvaišęs muzikas, sergas keičiausiomis "Nakties" iluzijomis. Vis dėlto iš jo trykšta energija. Vienaime kailyje jis "kovoja" prieš pasaulio milžinus, iš revolverio šauda į praskrendančius lėktuvus, kuria pasaulinio masto simfoniją, maulkia degtinę ir myli moteris. Prišmantas savo asmeniškoms galionis gabiai suliedino Sigitto personažą. Tiesa, kai kur jis buvo daugiau panašus į sveiką besiblaškančią sportininką, negu į žmogų, kamuojamą pamišėlišku

vizijų, alkoholio ir sėdėjimo prie pianino.

Savo vaidmenį labai gerai perprato Stasė Pautienienė, užtikrintai suvaidindama rūpestingą, motinišką Arnoldo žmoną Rožę. Judesiai tiksliai suderinti. Balsas ramus. Galima buvo pajusti jos vidinį pergyvenimą. Anot autoriaus, tai normaliausias charakteris "Naktyje", nors, mano manymu, per daug užgožtas kitų ekscentriškų veikėjų.

Šias pastabas baigiant, norėtusi išvelgti ir režisūros kryptį. Atrodo, bandyta spektakliui duoti kuo daugiau nūdienės buities spalvų, išryškinti teksto aforizmų turtingumą, sugroteskinti kai kurias situacijas ir tuo švelniai pasijuokti iš gyvenimo. Sietka sudominti žiūrovą ne veiksmo įtampa, bet keistos veikėjų būklės panorama. Žinoma, auditorija tam ne visada pasinešusi priartai. Žiūrovai pasiilgsta tradicinių, melodramatiškų sąskambių, veiksmo užuomazgos, atomazgos, didesnės idealų kaitros, tikro tragizmo, sveiko, sodraus juoko. Kai to nėra, įvyksta "skilimas" tarp vienkartinio teatro ir nuo jo "atsiliekančios" publikos. Tiesiog nėra dažnesnių progų, kad galima būtų priprasti prie naujų dramos vingių meniškumo. Anot režisieriaus Milinio, tik pastoviu, kantriai dirbančiu teatru auklėjamas žiūrovas. O mūsų apie tai galima tik keistai pasvajoti ir laukti festivalinių dienų.

PROF. ERETAS IŠEIVIJOS KLAUSIMAIS

(Atkelta iš 5 pusl.)

mylėdamas: "verkšlenimą apie žemę 'ta ašarų pakalnę' paliekame atgyvenantiems amžiams". Mums ypač miela konstatuoti, kaip prof. Eretas brangina mūsų kalbą. Jis ir kūryboje lietuvių skatina reikštis lietuvių kalba, nes "naujoje idiomoje rašantysis tebus tik užklydėlis, kuris formuoja svetimus garsus, bet nebeišreiškia savęs"; "jis apleidžia literatūrą, kurioje gali pirmuoti ir persikelti į kalbą, kurioje tegalės bernauti".

Leidinio patrauklumą pakelia faktas, kad prof. Eretas tebėra ir formos meisteris, mokas aforistinių trumpumų ir išradung skambumu mintį perteikti. Pvz. čia skaitome: Europa yra "tėvynė mažųjų, pasiryžusių viskam, kas didinga"; "Nacionalizmas yra atgyventų amžių Gloria, yra numirusių Credo ir iš viso yra "mišios", atnašaujamos stabams"; "Tauta turi su meile ugdyti visus savo etninius atspalvius, sakysime, žemaičių atakakumą, aukš-

taičių nuosfrdumą, suvalkiečių realumą ir džukelių linksnumą".

Reikia stebėtis prof. Ereto, šveicaro, turtingu lietuvių kalbos mokėjimu. Skaitant ir gėrintis, užklūva gal tik vienas kitas neatsykyingas provincializmas, pvz., "skaitlingas", kurį leidėjai galėję pakeisti "gausiu" ar kitu artimu žodžiu. Korektūra rūpestingai žiūrėta, nors vienoj kitoj vietoj klaidelė prasmukusi, bet jų labai nedaug. Keliomis progomis sukurtus dalykus jungiant į vieną, nelengva išvengti pasikartojimų, tačiau čia, sudarius veikalą pagal logišką planą, kartojimų skaitytojas neaptinka, nebent porą kartų suminėta posakį: "Kiek moki kalbą, tiek kartų esi žmogus".

Mums ypač viltingai skamba paskutinieji trys leidinio puslapiai, kur autorius kalba apie būsimąją Ketvirtąją Lietuvą. Pirmoji Lietuva buvo viduramžių galingųjų valdovų sukurta, antroji — unijinė su Lenkija, tre-

čioji — nepriklausomybės laikotarpis, o ketvirtoji — naujai atkursima. Ją autorius taip pavaizduoja: "Ketvirtoji Lietuva užtikrins pilną laisvę; religinę laisvę — ekumeniškumą, politinę — demokratiškumą, kultūrinę — autonomiškumą, socialinę — pilną socialinę apsaugą... Lietuva visus savo piliečius įtrauks į krašto gynybą. Tačiau ji nepasizymės militarizmu; ji tuo atžvilgiu jūtkimiausiai bus panaši į Šveicariją, apie kurią sakoma: Ji neturi armijos, ji yra armija". Prof. Eretas pramato Lietuvos federaciją su kitomis Baltijos respublikomis.

Rusijos griuvimą jis nelaiko tuščių vilčių fikcija. Kinija — geltonoji rasė sudarys jai mirtiną pavojų. Rusija ieškos atramos Europoje ir Amerikoje ir turės gražinti satelitams suverenumą.

Apskritai — šis veikalas aktualus, įdomus, stilingas, kondensuotas ir visiems skaitytinas.

FRANK'S TV and RADIO, INC.
5240 SO. HALSTED STREET TEL. — OA 5-7252
RADJO IR STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS APARATŲ
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SOUTH WESTERN AVENUE
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS
TRYS MODERNISKOS
MASINOMS VIEIA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
— TĖVAS IR SŪNUS —
TRYS MODERNIOS KOPLYCIOS
2533 West 71st St. Tel. GRovehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09
AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

EUDEIKIS
Laidotuvių Direktorai
DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
TRYS MODERNIOS KOPLYCIOS
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas YARds 7-1741

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorijų Asociacijos Nariai

ANTANAS M. PHILLIPS
4307 S. LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-8401

STEPONAS G. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNUS
2314 W. 28th PLACE Tel. Virginia 7-6672
2424 W. 60th STREET Tel. REpublic 7-1213
11023 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 074-4410

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. AFayette 5-3877

POVILAS J. RIDIKAS
4364 S. HALSTED STREET Tel. YARds 7-1911

JURGIS P. RUDMIN
4319 S. LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-1158-36

VASAITIS — BUTKUS
446 S. 50th AVE. TORREO ILL. Tel. M.Ympir 5-1009

Ilgokai laukta knyga SUKILIMAS
Lietuvos Suverenumui Atstatyti
yra
jau atspausdinta, dabar iškyktoje ir bus neužligo siunčiama platinti: US, Canada, Australia — po 15 dol. Europos valstybėse — po 13 dol. Pietų Amerikoje — po 12 dol. Gaunama ir pas autorius:
MR. K. SKIRPA
2043 36th Str., SE
Washington, DC, 20020
Užsakymai prenumeratūros tvarka su šiuo škelbimu pasibaigia.
Autorius-Leidėjas

REDAGUOJA ST. SIEMENIENE, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629. TELEF. 925-5988

GENOVAITĖS KUDIRKIENĖS PERGYVENIMAI, JOS VYRĄ SUĖMUS

Simo Kudirkos drąsus šuolis į laisvę baigėsi jo žvėrišku sumušimu, suėmimu ir nuteisimu 10-čiai metų sunkaus darbo ypatingo režimo stovykloje ir konfiskavimu visos jo nuosavybės.

Praeitą sekmadienį Simas buvo pagerbtas Balzeco Lietuvių kultūros muziejaus Chicagoje kaip iškilusis lietuvis. Ta proga jis antrą kartą atsilankė Chicagoje su savo žmona Genovaitė.

Išvakarėse Chicagos Mokslo ir pramonės muziejaus vadovybė surengė jam pietus iškilmingame kambaryje, kuriame buvo vaišinami "Molotovas, Nehru, karalienė Elzbieta II ir kitos garsenybės.

Vakare Balzeco Liet. kult. muziejuje įvyko jo sutiktuvės, kuriose dalyvavo komiteto nariai, mecenatai, organizacijų vadovai. Komiteto pirm. Liudė Dargienė pravedė spaudos konferenciją (smulkiau "Drauge" aprašyta J. Kauno).

— Kaip pasiekė žinia apie savo vyro suėmimą? — paklausiau Genovaitę sekmadienio rytą.

— Buvau pritrenkta, kaip kuolu per galvą. Nuėjau pas Simo viršininką rusą, gyvenantį nuo mūsų Klaipėdoje už 8 km. Jis bandė raminti, gal Simas susipras, atsiskakys savo žygio ir jam dovanos, bet į detales nesileido.

— Ką išgyvenot, Simą areštavus?

— Prasidėjo bailsus laukimas. Simą užvežė trumpam į Klaipėdą, tada pervežė į Vilnių ir pir-

mą kartą pasimatėm per Kalėdas. Saugumo komitetas pradėjo mane taisyti, iškviesdavo ir kvosdavo, ar buvom sustarę, ką Simas kalbėdavo namie, kokios jo pažiūros.

— O ar žinojot apie jo norą pabėgti?

— Man jo pažiūros seniai buvo žinomos ir jis atvirai su manimi kalbėdavo, bet dėl bėgimo nebuvom susitarę. Tik abu buvom apvarstę, kad tai jo paskutinis išvykimas į jūrą.

— Ar buvote teisme ir girdėjote jo kalbą ir ar ji perduota teisingai?

— Visas 4 dienas išsėdėjau teisme. Ne tik jo kalba teisingai perduota nuo pradžios iki galo, bet jis dar daug daugiau prikalbėjo. Stipriai. Jis buvo išsitikinęs, kad jį sušaudys, o geriausiai atveju uždarys į bėprotnamį. Jis laukė paties blogiausio — nelaukė švelninimo. Visą mūsų turteilį dar prieš teisimą konfiskavo. Atėmė viską, net jo drabužius. Paliko tik 2 lovas, stalą... Kas reikalingiausia...

— Du kartu teisme Simas prašėsi kunigo, — susimąstiusi ramiai tęsė Genovaitė, — manydamas, jog išgirsias mirties sprendimą. Jis sakė: Leiskit man pasinaudoti konfesine laisve (toks yra okupantų specialus terminas)!

— Ar jis visad buvo toks religingas?

— Visą gyvenimą protingai (pati pabrėžė Genovaitė) reli-

gingas, ne koks fanatikas. — Ar galėjote siųsti Simui siuntinių?...

— Simuti, Simukai, — šūktelėjo Genovaitė porą kartų, — kada aš tave aplankiau. Ar ne spalio 4?

Ir Simui pritariant, Genovaitė toliau audžia savo kryžiaus kelį:

— Simą suėmė 1970 m. lapkričio 23 d. (JAV Padėkos dienoje. St. S.). Per 4 m. kalinimą iš viso teleido jį du kartus man aplankyti ir vieną sykį jo mamytėi. Antrą kartą jį aplankiau 1971 m. spalio 4 Mordavijos autonominėje respublikoje, Pótmos mieste. Šalia miesto per 60 km, per visą tą 60 km (dar sykį pabrėžė Genovaitė, lyg kad geriau įsidėmėčiau) pagal geležinkelį iš abiejų pusių tęsiasi miškas, o jame — vien kalėjimai, koncentracijos stovykla. Lankymasis buvo leistas 3 parom ir galėjau maisto nuvežti tik tiek, kiek suvalgo vienu kartu. Jokių siuntinių negalėjau siųsti, nes jis vis amžinai prasikalsdavo... Kitiems leisdavo nusiųsti banderolę, tai 1 kg (pagal jūsų 2 sv.) maisto produktų. — O kaip sužinojot apie paleidimą?

— Niekas nežinojau. Niekas nieko nesakė. Kaip iš dangaus nukrito. Su mama susitiko Griškabūdy ant kelio. Aš su juo prasilenkiau. Kaip tik iš po vasaros atostogų išsivežiau iš mamos Lolitą į Klaipėdą. Ten sužinojau apie Simą ir vėl išvažiavau tą patį rytą atgal.

— Koks jausmas naujame krašte — naujo atmosferoj.

— Didelis skirtumas. Žinia, ne taip, kaip Lietuvoj. O dar kalbos nežinai, tai daug kur reikia varžytis.

— Tėvą suėmus, ar vaikai pajuto užuojautą ar priešiškos nuotikos iš kitų?

— Vaikus traktavo labai korektiškai. Draugai nieko nesakė, nei atjautė, nei erzino. O mokytojai gi lietuviai...

— Kokie ateities planai? — Kalbą apšlifuoti. Be darbo negalima gyventi. Reikia dirbti.

— Ar nevargina kelionės po visą kraštą?

— Važinėjimai įdomūs. Pajunti vietoje, kuo žmonės kvėpuoja. Tai savotiška ekskursija po Ameriką. Mama sutinka žmonių iš Griškabūdžio. Susidūrė su Išganaičiu Chicagoje.

— Susitikus su vadinamais tremtiniais, ar jaučiasi koks skirtumas?

— Nepastebiu. Reikėtų ilgiau pabendrauti. Tik jų lietuvių kalba blogesnė. Yra ir kažkoks politinis trynimasis.

— Ar norėtumėte ką pasakyti lietuviams moterims šiame puslapy?

— Norėčiau palinkėti ryžtingumo, žvalumo ir padėti kuo daugiau saviesiems, kaip dabar

tos pagalbos labai reikia Marijai Jurgutienei.

Staiga, spontaniškai, su šelmiška liepsnele žvaliose akyse Genovaitė pridūrė:

— Lygias teises su vyrais laisvę nesistengia išsikovoti. Girdžiu čia tokias kalbas tarp jūsų. Moteris lieka moterim.

— Ką toliau visa šeima manote daryti?

— Nežinau. Simas lyg galvojo į jūrą... Bet jei į Chicago persikelsim, kur ta jūra? O čia daugiausia lietuvių. Dabar tik noriu jam ramybės, kol parašys knygą.

— Knygą? Ar jau pradėjo. — Dabar Simas tik įkalba į juostą. O vėliau vers Gražina (Paegle) ar Algis Rimas.

— Kas krito labiausiai į akį šiame krašte?

— Supermaket. Tai tikra prekių kultūra. Koks patarnavimas, kas per įpakavimas — nėra jokio palyginimo. Ką reiškia sava nuosavybė. Juk tai tavo. Tai ir stengiasi. Kaip prekybininkė — ypač esu sužavėta apipavidalinimu, įpakavimu, kokybe, kiekybe — fantastiška. Sakau, ką žinau. Esu juk prekių žinovė. Vilniuje baigiau maisto prekių technikumą.

— O kaip vaikučiai? Ar pritaupo šiame krašte?

— Su mažuoju — 8 m. Evaldu visai gerai. 14 m. Lolitai sunkiau. Lietuvoje daug geriau patiko, kad buvo uniformos (ten buvo 8 kl. gimnazistė, o čia 9-toje klasėje) ir mergaitės nesidavė. Čia mokinukų dirbtinos blakstienos nukarusios, nagai lakuoti, lūpos raudonais dažais rekia... O jau tos nublukusias mėlynos kelnės — visai ne merginoms.

Piešimo pamokoj

Nuotrauka V. Maželio

Abu vaikai mokykloje naujos kalbos graibosi. Su vaikais susikalba. Skaityti vis daugiau bando.

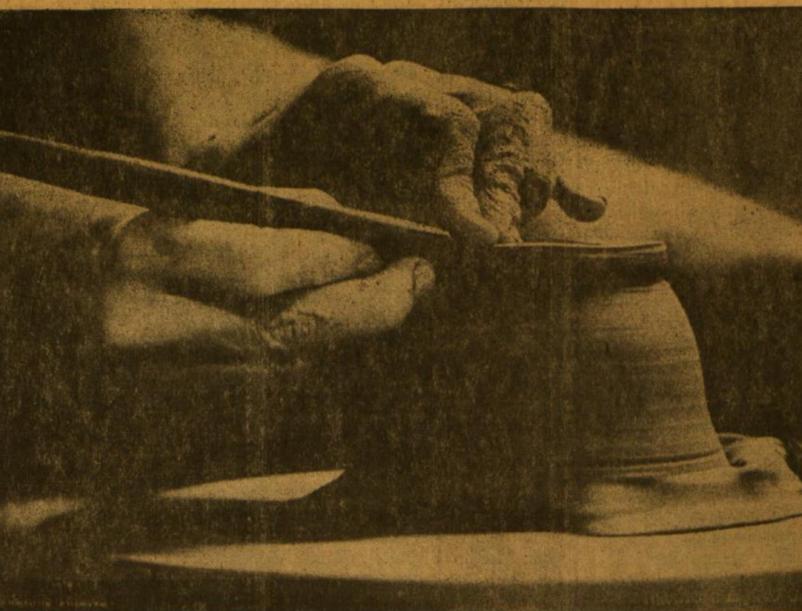
— Ką pati galvojate daryti? — Manau dirbti. Nuobodų vienai. St. S.

NAUJA SKULPTŪRA CHICAGAI

Amerikietis skulptorius Harry Bertoia priėmė užsakymą sukurti skulptūrą prie Standard Oil rūmų, 200 E. Randolph St., Chicagoje. Skulptūra susidės iš 12-14 gabalų, įtaisytų ant granito pjedestalo prie vandens. Tie gabalai išduos garsą.

Lietuvių liaudies skulptorius — dievdirbis

Puodžiaus rankos

TARPTAUTINIAI MOTERS METAI

GRAŽINA KRIVICKIENĖ

Š.m. sausio mėn. 9 dieną JAV prezidentas, dalyvaujant viceprezidentui Nelson Rockefeller, kurį departamentų sekretoriams, Amerikos delegatams Jungtinėse Tautose ir kitų valdžios bei privačių agentūrų atstovams, pasirašė proklamaciją, paskelbdamas 1975 metus Tarptautiniais moters metais.

Susirinkus į prezidento kabinetą Baltuose Rūmuose sukvietusiems atstovams, fotografams, korespondentams dalyvauti iškilnėse, buvo pranešta, kad prezidentas atvyks prezidentas su ponija Ford proklamacijai pasirašyti. Esą, prezidentas sėdės fotelyje, o už jo stovės ponija Ford. Daugumai atrodė keistoka, kad Moters metų paskelbimo proga prezidentienei nebuvo pastatyta kėdė. Kai prezidentas atėjęs su savo žmona į kabinetą atsisėdo į fotelį, jis kreipėsi į ją, klausdamas, gal ji atsisėdusi jam ant kelių? Ji tik nusišypsojo ir užsimerė į fotelio atlošą. Kai prezidentas perskaitė proklamaciją ir tarė keletą žodžių, išskeldamas moters reikšmę gyvenime: politikoje, ekonomijoje, visuomenėje, šeimose, jis, atsisukęs į už jo stovėjusią žmoną, paklausė, gal ji turinti ką pridėti prie jo pasakytų žodžių, liečiančių moterų lygias teises su vyrais visose gyvenimo srityse? Ji pasakė, jog laukianti, kad šis įstatymo projektas tikrai bus jo pasirašytas, o jam pasirašius, pareiškė: "Jūs, ponas prezidente, esate nuėjęs ilgą, ilgą kelią".

Prezidentui pasirašius (bill, kuris tapo įstatymu) Moters metų paskelbimą, Amerikos Moterų teisių komisijos delegatė prie J. Tautų, Patricia Hunter įteikė prezidentui ta proga išleista ženkliuką — paaukuotą paukštį, simbolizuojantį moterį ir taiką, o ponias Ford medalioną su retėžėliu — tokį pat paukštį. Tada prezidentas išskubėjo iš kambario, pastebėdamas, kad jis eina ruošti kalbą, kurią už poros dienų pasakys JAV kongrese (State of the Union Message).

Prezidentas paskyrė specialia asistente moterų reikalams Patricia S. Lindh sudaryti paskelbtiems Moters metams tinkamai įgyvendinti atitinkamą komisiją.

Moters metų proga išleistas ženkliukas, kurie kainuoja 2 dol. ar gražesni 3 dol., galima užsisakyti: Mrs Ruth Bacon, Director U.S. Center for IWY, Meridian House International, 1630 Crescent Place, N.W. Washington D. C. 20009. Tel. 332-1029, ext. 61. Kultūr. priedas

Prezidentas paskyrė specialia asistente moterų reikalams Patricia S. Lindh sudaryti paskelbtiems Moters metams tinkamai įgyvendinti atitinkamą komisiją.

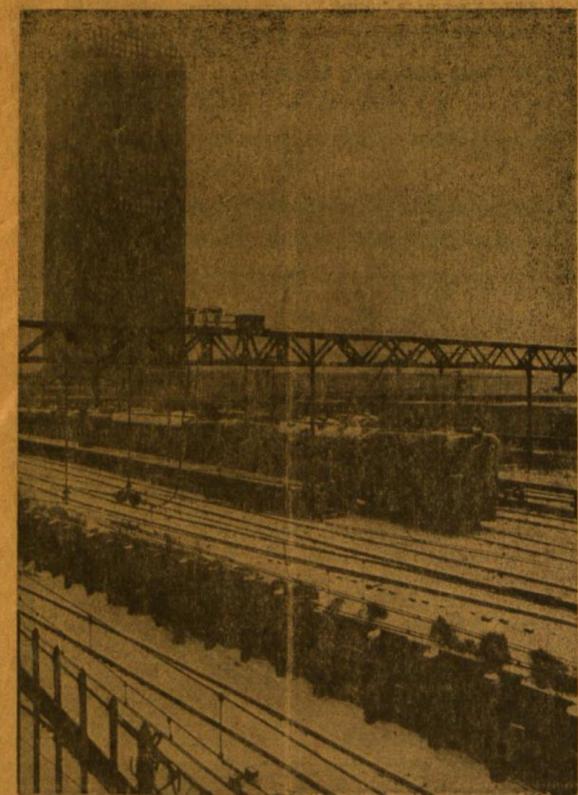
Moters metų proga išleistas ženkliukas, kurie kainuoja 2 dol. ar gražesni 3 dol., galima užsisakyti: Mrs Ruth Bacon, Director U.S. Center for IWY, Meridian House International, 1630 Crescent Place, N.W. Washington D. C. 20009. Tel. 332-1029, ext. 61. Kultūr. priedas

Prezidentas paskyrė specialia asistente moterų reikalams Patricia S. Lindh sudaryti paskelbtiems Moters metams tinkamai įgyvendinti atitinkamą komisiją.

Moters metų proga išleistas ženkliukas, kurie kainuoja 2 dol. ar gražesni 3 dol., galima užsisakyti: Mrs Ruth Bacon, Director U.S. Center for IWY, Meridian House International, 1630 Crescent Place, N.W. Washington D. C. 20009. Tel. 332-1029, ext. 61. Kultūr. priedas

MEDICINOS MOKYKLOSE

JAV-se yra 114 medicinos mokyklų. Rudenį į jas įstojo 14,763 nauji studentai, taigi 5 proc. daugiau negu 1973 m. rudenį. Naujų medicinos studentų procentas iš 20 paaugų į 22 proc.

Ziema Chicagoje

Nuotrauka Aldonos Zalskaitės